

Erävalvonta

Katsaus erävalvontaan Oulun, Jokilaaksojen, Koillismaan ja Kainuun
kenttäjohtoalueilla

Joona Miettinen

12/2019

Tiivistelmä

Tekijä		Tutkinto	
Joona Miettinen		Poliisi (AMK)	
Julkaisun nimi		Julkisuusaste	
Erävalvonta		Julkinen	
Ohjaaja		Opinnäytetyön muoto	
Jyrki Lounaskorpi & Nipa Puolamäki		Tutkimuksellinen opinnäytetyö	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tämä opinnäytetyö käsittelee erävalvontaa ja siihen liittyviä säännöksiä. Opinnäytetyössä käydään läpi myös metsästykseen, riistanhoitoon ja kalastukseen liittyviä perusteita. Opinnäytetyö on toteutettu kvalitatiivisena tutkimuksena. Työtä varten on haastateltu valitun tutkimusalueen neljän kenttäjohtoalueen eräyhdyshenkilöä poliisista, sekä yhtä Metsähallituksen erätarkastajaa.</p> <p>Opinnäytetyön yhtenä tavoitteena on toimia tietopakettina metsästyksestä ja metsästyksenvalvonnasta kiinnostuneelle henkilölle. Työ koostuu teoria-, haastattelu-, ja pohdintaosiesta. Teoriaosuudessa käydään läpi metsästykseen ja erävalvontaan liittyviä asioita lakipykälä apuna käyttäen. Aihetta siis lähestytään lakeja ja käytännön tekemistä toisiinsa vertaillen.</p> <p>Haastattelujen pohjalta saatujen tietojen avulla työn loppupuolella on luotu katsaus erävalvonnan nykytilaan. Työn toisena tavoitteena onkin tutkia sitä, onko nykyinen erävalvonta sitä tekevien henkilöiden mielestä riittävää ja miten sitä voitaisiin kehittää paremmaksi.</p> <p>Työn lopussa on kerätystä informaatiosta tehty yhteenveto, jossa käydään läpi tutkimuksessa selvinneitä asioita ja esiin tulleita kehityskohtia. Metsästys- ja kalastusrikosten valvonta on haastavaa, koska nämä rikokset tapahtuvat usein paikoissa, joissa ei ole ihmisiä näkemässä. Oman haasteensa poliisin tekemään erävalvontaan tuo myös kokonaan puuttuva koulutus ja usein myös puuttuva ohjeistus. Valvonnan toimivuus jää pitkälti poliisimiehen oman perehtyneisyyden ja tietämyksen varaan.</p> <p>Kehitettäviä asioita poliisin suorittamassa erävalvonnassa olisivat siis ainakin jonkinlaisen koulutuksen ja selkeän ohjeistuksen hankkiminen ja käyttöönotto. Resurssit mielletään haastateltavien keskuudessa vähäisiksi ja niitä olisi tarve lisätä. Yhteistyö muiden viranomaisten kanssa on kohtuullisella tasolla, mutta myös sen lisääminen ja kehittäminen parantaisi valvonnan tehokkuutta oleellisesti.</p>			
Sivumäärä		Tarkastuskuukausi ja -vuosi	
48 + 6 liitesivua		tammikuu 2020	
Avainsanat			
Poliisi, metsästys, kalastus, erävalvonta, riistanhoito, metsästysrikos			

SISÄLLYS

LYHENTEET	3
1 JOHDANTO	4
1.1 Tutkimusaiheen valinta	4
1.2 Hyödynnettävyys	5
2 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	6
2.1 Tutkimusmenetelmä	6
2.2 Tutkimuksessa käytetty aineisto	6
2.3 Tutkimuskysymykset	7
3 METSÄSTYS JA RIISTANHOITO	7
3.1 Metsästys käsitteenä	7
3.3 Metsästysaseet	8
3.4. Riistaeläimet	9
3.5 Metsästysajat	10
3.5 Metsästys oikeus ja siihen vaadittavat luvat	17
3.6 Riistanhoito käsitteenä	19
4 AIHETTA KÄSITTELEVÄ LAINSÄÄDÄNTÖ	20
4.1 Rikoslaki	20
4.3 Metsästyslaki	23
4.2 Ampuma-ase laki	24
5 ERÄVALVONTA	25
5.1 Erävalvonta käsitteenä	25
5.1 Erävalvontaa suorittavat tahot	26
5.2 Erävalvonnassa valvottavat asiat	31
5.3 Oma kokemus erävalvonnasta	32
6 HAASTATTELUT	33
6.1 Haastateltavat henkilöt	33
6.2 Haastatteluiden tavoitteet ja toteutus	33
6.3 Erävalvonta Oulun, Jokilaaksojen, Koillismaan ja Kainuun kenttäjohtoalueilla	35
6.4 Valvonnan nykytila	37
6.5 Valvonnan kehittäminen	38
7 POHDINTA	40

7.1 Työn toteutus ja onnistuminen	40
7.2 Tutkimustulokset ja johtopäätökset.....	41
7.2.1 Erävalvonnan tärkeys.....	41
7.2.2 Erävalvonnan määrä ja riittävyys	42
7.2.3 Kehittämisen kohteet	43
LÄHTEET	45
LIITTEET	

LYHENTEET

AaL = Ampuma-aselaki

MetsL = Metsästyslaki

MetsästysA = Metsästysasetus

RL = Rikoslaki

EvL, erävalvontalaki = Laki Metsähallituksen erävalvonnasta

KaL = Kalastuslaki

PolL = Poliisilaki

RhoiL = Laki riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta

RhalL = Riistahallintolaki

1 JOHDANTO

1.1 Tutkimusaiheen valinta

Opinnäytetyöni aiheeksi valikoitui erävalvonta, koska itse olen harrastanut metsästystä ja kalastusta nuoresta asti. Aiheesta ihmisten kanssa puhuttuani, huomasin, että aihe on monille ihmisille vieras. Erävalvontaa tiedettiin kyllä tehtävän joskus, mutta tarkempaa tietoa ei useimmilla ollut. Tämä pätee siviilihenkilöihin, mutta myös poliiseihinkin. Aiheesta tuntui tietävän tarkemmin oikeastaan vain ne poliisit, jotka työkseen erävalvontaa joskus tekevät. Myöskään minulla itselläni ei etukäteen aiheesta ollut kovin paljon tietoa. Kiinnostus aiheeseen sai minut kuitenkin valitsemaan opinnäytetyön aiheeksi erävalvonnan.

Olen rajoittanut aihettani siten, että käsittelen tutkimuksessa vain metsästyksen liittyviä asioita Oulun, Jokilaaksojen, Koillismaan ja Kainuun kenttäjohtoalueella. Olen karsinut pois suureksi osaksi kalastuksenvalvonnan, koska jo yksistään metsästys on melko laaja käsite. Lisäksi aiheen alueellinen rajausta tuottaa tarkemman tutkimustuloksen, kuin että olisin käsitellyt aihetta valtakunnallisesti.

Mielestäni on paikallaan kirjoittaa tästä aiheesta tietopakettityylinen opinnäytetyö, jotta aihetta saataisiin ihmisille tutummaksi. Yleinen käsitys tuntuu ainakin kalastajien keskuudessa olevan, ettei luvantarkastajia näe koskaan missään. Itsekään en ole reissuillani nähnyt ainoatakaan tarkastajaa, eikä minulta ole näin ollen myöskään koskaan kysytty lupia. Tunne valvonnan puutteesta voi ajaa osaltaan ihmisiä kohti luvatonta pyyntiä niin metsässä, kuin vesilläkin.

Lisäksi tutkimuksellani haluan selvittää, millaista erävalvonta tutkittavalla alueella on, miten sitä toteutetaan, millainen ohjeistus valvontaa suorittavilla henkilöillä on käytössään ja onko valvonta riittävällä tasolla.

Opinnäytetyöni aihe ei ole helppo. Erävalvonnasta ei ole saatavilla tietoa kovinkaan paljon ja suuri merkitys jääkin haastatteluiden onnistumiselle. Aiheen haastavuudesta huolimatta pidän sitä tärkeänä ja siksi toteuttamisen arvoisena tutkimuksena.

1.2 Hyödynnettävyys

Tämän tutkimuksen tavoitteina on selvittää lukijalleen:

- Mitä metsästys on
- Mitä erävalvonta on
- Miten erävalvontaa suoritetaan
- Riittääkö nykyinen erävalvonta tutkittavalla alueella
- Mitkä lait näitä asioita säätelevät

Tutkimus toimii siis yleishyödyllisenä tietopakettina lukijalle, joka haluaa oppia lisää metsästyksestä ja erävalvonnasta lainsäädännöllisestä kuvakulmasta katsoen.

Erävalvonnan yhtenä tehtävänä rikosten ennaltaehkäisemisen ja paljastamisen ohella on myös metsästyksen ja kalastuksen luvallisuuden valvominen. Riistanhoitomaksuista ja metsästysluvista saatavat tuotot sijoitetaan takaisin luontoon. Tulot käytetään lain ohjaamana riistanhoitoon useilla eri tavoilla (RhoiL 3 §). Tätä toimea ohjaa laki riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta. Kalastusluvista kerättäviä tuottoja taas käytetään kalavesien hoitoon, poikasistutuksiin ynnä muuhun kalastoa vahvistavaan toimintaan (Eräluvafin Kalastonhoitomaksu, luettu 16.10.2019). Ilman näitä metsästäjien ja kalastajien maksamia maksuja ei kestävä riistan- ja kalastonhoito ole mahdollista.

Lupavalvonnan voidaan siis katsoa olevan osaltaan riistan- ja kalastonhoidollista työtä. Pelkäämään se, että ihmiset näkevät, tai kuulevat valvontaviranomaisen olleen maastossa tekemässä erävalvontaa, ennaltaehkäisee luvattonta pyyntiä ja rikoksia.

Toivon, että tutkimus selvittää ihmisille erävalvonnan merkitystä ja että tuloksena saatu tieto auttaisi kehittämään tulevaa valvontaa ja sen suunnittelua. Tätä kautta saataisiin positiivista vaikutusta kestäväan riistan- ja kalastonhoitoon.

Lisäksi työ voi toimia jonkinlaisena pohjatietona ja lähteenä tuleville samaa aihetta sivuaville tutkimuksille. Näkisinkin, että samasta aiheesta olisi syytä tehdä tutkimuksia myös muualta Suomesta. Näin saataisiin myöhemmin tehtyä valtakunnallinen katsaus erävalvonnan nykytilaan ja sitä kautta valvontaa saataisiin ehkä kehitettyä tehokkaammaksi. Valvonnan tehostuminen kasvattaisi kiinnijäämisriskiä ja tämä taas luonnollisesti osaltaan vaikuttaisi positiivisesti rikosten ennaltaehkäisyyn.

2 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

2.1 Tutkimusmenetelmä

Tutkimusmenetelmänä käytän opinnäytetyössäni tutkimuksellista menetelmää. Hyödynnän aiheen kartoittamisessa voimassa olevia lakeja, kirjallisuutta, sekä haastatteluja. Käytän kvalitatiivista tutkimusmenetelmää, koska tietoa on tarkoitus kerätä ja analysoida samanaikaisesti.

Tutkimuksen työstäminen alkaa aiheeseen liittyvän tiedon hankkimisella. Tässä apuna toimii kirjasto, internet, lakitekstit ja haastattelut. Aiheesta hankittu tieto ohjaa tutkimusta kohti lopullista muotoaan.

2.2 Tutkimuksessa käytetty aineisto

Tutkimuksessa käytän aineistona metsästystä, riistanhoitoa ja lakeja käsittelevää kirjallisuutta, sekä internetistä löytyviä tietoja. Haastattelen myös aiheesta tietäviä ihmisiä sähköpostitse, sekä henkilökohtaisesti. Haastateltavat henkilöt ovat eräyhdyshenkilöinä toimivia poliiseja, sekä Metsähallituksen erätarkastajia. Haastattelut tulevat toimimaan tutkimuksessa tärkeinä lähteinä, sillä erävalvonnasta on löydettävissä erittäin niukasti tietoa kirjoista tai internetistä.

Tutkimuksen luvut 1-5 pohjautuvat kirjallisuuteen, lakeihin ja internetistä löydettyyn tietoon. Nämä luvut käsittelevät metsästystä, lainsäädäntöä ja erävalvontaa yleisesti ja ne toimivat tutkimuksen ”tietopakettiosiona”. Lukujen tarkoitus on siis avata lukijalleen metsästyksen ja valvontaan liittyviä perusteita.

Tutkimuksen 6. luku pohjautuu täysin haastatteluista kerättyyn tietoon. Olen jakanut kyseisen luvun kolmeen alaotsikkoon, koska myös laatimani haastattelukysymysrunko on jaettu siten. Tämän luvun tarkoituksena on käsitellä pelkästään haastatteluista saatuja tietoja ja toimia pohjana viimeiselle luvulle, eli pohdintaosiolle.

Tutkimuksen luku 7. pohjautuu kaikkeen tutkimuksen aikana kerättyyn tietoon. Siinä käytän apunani tehokkaasti myös haastatteluissa saatua tietoa, koska 7. luvun tarkoituksena on muodostaa lopullinen kuva siitä, millä tasolla erävalvonta on.

2.3 Tutkimuskysymykset

Tutkimukseni ja koottu materiaali pohjautuu seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

1. Mitä metsästys ja erävalvonta on?
2. Kuinka poliisi suorittaa erävalvontaa?
3. Millä tasolla erävalvonta on Oulun, Jokilaaksojen, Koillismaan ja Kainuun kenttäjohtoalueilla ja onko se riittävää?
4. Kuinka paljon edellä mainituilla alueilla tehdään yhteistyötä muiden valvontaa tekevien organisaatioiden ja viranomaisten kanssa?
5. Millä tasolla erävalvontaan liittyvä ohjeistus on?

Nämä viisi kysymystä ohjaavat tiedonhankintaani tämän tutkimuksen teossa. Kysymykset 1 ja 2 muodostavat opinnäytetyöstä suuren osan, koska ne toimivat tutkimuskysymyksinä kirjoittaessa tutkimuksen lukuja 3 – 5. Loput tutkimuskysymykset ohjaavat pääasiassa lukujen 6 ja 7 kirjoittamista.

3 METSÄSTYS JA RIISTANHOITO

3.1 Metsästys käsitteenä

Väkilukuun suhteutettuna metsästäjien määrä on Suomessa korkea verrattuna muihin Euroopan maihin. Vuosittain Suomessa lunastaa metsästyskortin noin 300 000 metsästäjää. Puhutaan siis merkittävästä harrastajamäärästä. Metsästys tuottaa ruokapöytiin vuosittain 10 miljoonaa kiloa riistalihaa. (Riista.fi: Metsästys. Luettu 22.11.2019.)

Metsästys määritellään metsästyslaissa seuraavasti:

Metsästyslaki 1. luku 2 § (28.6.1993/615)

Metsästyksen määritelmä

Metsästyksellä tarkoitetaan luonnonvaraisena olevan riistaeläimen pyydystämistä ja tappamista sekä saaliin ottamista metsästäjän haltuun. Metsästystä on myös pyyntitarkoituksessa tapahtuva riistaeläimen houkutteleminen, etsiminen, kiertäminen, väijyminen, hätyyttäminen tai jäljittäminen, koiran tai

muun pyyntiin harjoitetun eläimen käyttäminen riistaeläimen etsimiseen, ajamiseen tai jäljittämiseen sekä pyyntivälineen pitäminen pyyntipaikalla viritettynä pyyntikuntoon. (Metsästyslaki 1:2 §)

Metsästys on monimuotoinen harrastus. Jotkut harrastavat sitä silloin tällöin, esimerkiksi vain syksyaikaan kanalinnumetsästyksen muodossa. Toiset taas ovat kiinnostuneet pelkästään suurriistan metsästyksestä, kuten hirvestyksestä. Toisille metsästys voi olla suoranainen elämäntapa. Asuinpaikka, autot ja kaikki muukin voidaan valita juuri metsästystä silmällä pitäen.

Erävalvontaa voidaankin pitää erittäin haastavana suoritettavana juuri metsästyksen monimuotoisuuden vuoksi. Valvontaa suorittavan henkilön tulee olla erittäin hyvin selvillä erilaista ja säännöksistä, joita eri pyyntimenetelmiin liittyy. Tämän takia mielestäni voidaankin pitää valvontaa tekevän henkilön perehtyneisyyttä ja kiinnostuneisuutta todella tärkeänä asiana menestyksekkään valvonnan suorittamiselle. Usein valvontaa tekevät henkilöt ovat itsekin metsästyksen ja kalastuksen harrastajia.

Metsästyksessä on lakien lisäksi noudatettava hyviä tapoja ja eettisiä ohjeita. Nämä eettiset ohjeet on listattu osuvasti Metsästäjän oppaassa kahdeksaksi kohdaksi. Näitä ovat metsästyksen arvostuksen edistäminen omalla toiminnalla, kestävän käytön periaatteen toteutuminen, kunnioitus riistaeläimiä kohtaan, omien tietojen ja taitojen kehittäminen, turvallisuudesta huolehtiminen, hyvät suhteet maanomistajiin, muiden luonnossa liikkuvien ihmisten ja asutuksen huomioon ottaminen, sekä muiden metsästäjien kunnioittaminen. (Suomen riistakeskus 2013: Metsästäjän opas). Nämä edellä luetellut asiat ovat ajattomia ohjeita ja rehti metsästäjä noudattaa niitä omassa toiminnassaan sen kummemmin niitä ajattelematta.

3.3 Metsästysaseet

Metsästyksessä yleisimmin käytettävät asetyypit ovat haulikko, pienoiskivääri, kivääri ja yhdistelmäase. Loukkupyyntiin on mahdollista saada lupa myös kertatulitoimiselle pienoispistoolille ja pienoisrevolverille. (Aal 5:43 §).

Rihlatun luotiaseen, eli käytännössä kiväärin luodin painon ja osumaenergian on oltava metsästettävään riistaeläimeen nähden oikeanlainen. Metsästyksessä käytetyn rihlatun luotiaseen luodin osumaenergian on oltava vähintään 100 joulea piipun suulta mitattuna. Luodin painot ja osumaenergiat on säädetty metsästysasetuksessa. (Metsästysasetus 16 a § 12.7.1993/666.)

Metsästyksessä voidaan käyttää myös jousiasetta. Metsästysasetuksessa on määritetty tarkemmin jousiaseen vaatimuksista. Sitä voidaan käyttää vain villikanin, metsäjäniksen, rusakon, oravan, euroopanmajavan, kanadanmajavan, tarhatun naalin, ketun, mäyrän, kärpän, hillerin, nädän, metsäkauriin, kuusipeuran, saksanhirven, japaninpeuran, valkohäntäpeuran, metsäpeuran, muflonin ja villisian sekä riistaeläimiin kuuluvien lintujen ja rauhoittamattomien eläinten ampumiseen. Lisäksi jousen jännittämiseen tarvittavan voiman tulee olla vähintään 180 newtonia. (MetsästysA 20 §.)

Metsästyksenvalvontaa suorittavan henkilön onkin syytä tietää perusteet metsästysaseista, tai ainakin niihin liittyvistä rajoituksista. Aseisiin liittyvät luvat, itselataavien aseiden patruunakapasiteetti ja oikeanlaiset patruunat vesilinnustuksessa on tarkoituksenmukaista valvontatilanteessa selvittää.

3.4. Riistaeläimet

Valvonnan kannalta on tietysti oleellista tietää, mitä riistaeläimiä Suomessa on sallittua metsästää ja milloin. Valvonnan suunnittelua ohjaa pitkälti eri riistaeläinten metsästysaikojen alkaminen, kuten vesilinnustuksen, kanalinnustuksen ja hirvenpyynnin alkaminen.

Metsästettävät riistalajit määritellään metsästyslaissa:

Metsästyslaki 1. luku 5 § (28.6.1993/615)

Riistaeläimet ja rauhoittamattomat eläimet

Riistaeläimiä ovat:

1) villikani, metsäjänis, rusakko, orava, euroopanmajava, kanadanmajava, susi, tarhattu naali, kettu, karhu, mäyrä, kärppä, hilleri, saukko, näätä, ahma, ilves, itämeren norppa, kirjohylje, halli, villisika, kuusipeura, saksanhirvi, japaninpeura, metsäkauris, hirvi, valkohäntäpeura, metsäpeura ja mufloni; (17.5.2019/683)

2) kanadanhanhi, merihanhi, metsähanhi, heinäSORSA, tavi, haapana, jouhisorsa, heinätavi, lapasorsa, punasotka, tukkasotka, haahka, allsi, telkkä, tukkakoskelo, isokoskelo, riekko, kiiruna, pyy, teeri, metso, peltopyy, fasaani, nokkana, lehtokurppa ja sepelkyyhky.

Rauhoittamattomia eläimiä ovat:

1) metsämyyrä, vesimyyrä, kenttämyyrä, peltomyyrä, lapinmyyrä, isometsähiiri, isorotta ja kotihiiri;

2) korppi (poronhoitoalueella), varis, harakka, naakka, harmaalokki, merilokki, kesykyyhky ja räkättirastas.

Villiintyneeseen kissaan sovelletaan, mitä rauhoittamattomista eläimistä säädetään. (MetsL 1:5 §.)

3.5 Metsästysajat

Metsästysvuosi alkaa 1.8. ja päättyy 31.7. (MetsL 4§). Alhaalla on lista vuoden 2019 metsästysajoista. Kuten listasta huomaa, on esimerkiksi kanalintujen metsästys säädely alueellisesti erityisen tarkkaan. On myös tärkeää huomata, että metsästysajat määräytyvät aina vuosikohtaisesti. Esimerkiksi nyt vuonna 2019 metsäkanalintujen kannat ovat olleet hyviä, joten useimpien kanalintulajien metsästysaikoja on poikkeuksellisesti pidennetty. Valvonnan kannalta on tärkeää ymmärtää, mitä riistaa missäkin alueella saa metsästää ja milloin.

Vuoden 2019 metsästysajat:

Alli	Merialueilla	1.9.2019 — 31.12.2019 Metsästäjäkohtainen kiintiö: 5 allia / vrk
Euroopanmaja	Suomen riistakeskuksen myöntämällä ML 10 §:n mukaisella pyyntiluvalla Suomen riistakeskuksen myöntämällä ML 41 §:ssä tarkoitettulla poikkeusluvalla	20.8.2019 — 30.4.2020 Ajat ilmenevät poikkeuslupapäätöksistä.
Fasaani	Koko maassa	1.9.2019 — 29.2.2020
Haahka	Maa- ja metsätalousministeriön asetuksen liitteenä olevaan karttaan erikseen merkityllä alueella.	1.6.2019 — 15.6.2019 Uros
Haapana	Koko maassa	20.8.2019 Klo 12 — 31.12.2019
Halli	Metsästyslain 10 §:n nojalla annetun alueellisen kiintiön puitteissa Metsästyslain 10 §:n nojalla annetun alueellisen kiintiön puitteissa. Suomen riistakeskuksen myöntämällä ML 41 §:ssä tarkoitettulla poikkeusluvalla	16.4.2019 — 31.7.2019 1.8.2019 — 31.12.2019 Ajat ilmenevät poikkeuslupapäätöksistä.
Heinätavi	Koko maassa	20.8.2019 Klo 12 — 31.12.2019
Hilleri	Koko maassa	1.8.2019 — 31.7.2020 Naarasta, jolla on pentue ei saa tappaa 1.5.–31.7.

Hirvi	Suomen riistakeskuksen myöntämällä ML 26 §:n mukaisella hirvieläimen pyyntiluvalla Kuusamon ja Taivalkosken kunnissa sekä Lapin maakunnassa.	1.9.2019 — 20.9.2019
	Suomen riistakeskuksen myöntämällä ML 26 §:n mukaisella hirvieläimen pyyntiluvalla lukuun ottamatta Kuusamon ja Taivalkosken kuntia sekä Lapin maakuntaa.	1.9.2019 — 11.10.2019 Vahtimalla pellolta
	Koko maassa Suomen riistakeskuksen myöntämällä ML 26 §:n mukaisella hirvieläimen pyyntiluvalla.	12.10.2019 — 31.12.2019
	Koko maassa Suomen riistakeskuksen myöntämällä ML 26 §:n mukaisella hirvieläimen pyyntiluvalla.	1.1.2020 — 15.1.2020 Ilman koiraa (ei koske koiran käyttämistä haavoittuneen eläimen jäljittämiseen)
Ilves	Poronhoitoalueella Suomen riistakeskuksen myöntämällä ML 41 a §:n 3 momentissa tarkoitettulla poikkeusluvalla (lukuun ottamatta naarasta, jota vuotta nuorempi pentu seuraa).	1.10.2019 — 29.2.2020
	Muualla maassa Suomen riistakeskuksen myöntämällä ML 41 a §:n 3 momentissa tarkoitettulla poikkeusluvalla (lukuun ottamatta naarasta, jota vuotta nuorempi pentu seuraa).	1.12.2019 — 29.2.2020
	Suomen riistakeskuksen myöntämällä ML 41 §:ssä tarkoitettulla poikkeusluvalla.	Ajat ilmenevät poikkeuslupapäätöksistä.
Isokoskelo	Koko maassa	1.9.2019 — 31.12.2019
Itämeren norppa	Suomen riistakeskuksen myöntämällä ML 10 §:n mukaisella pyyntiluvalla.	16.4.2019 — 31.12.2019
	Suomen riistakeskuksen myöntämällä ML 41 §:ssä tarkoitettulla poikkeusluvalla.	Ajat ilmenevät poikkeuslupapäätöksistä.
Jouhisorsa	Koko maassa	20.8.2019 Klo 12 — 31.12.2019
Kanadanhanhi	Koko maassa	10.8.2019 — 20.8.2019 pelloilta
	Koko maassa	20.8.2019 Klo 12 — 31.12.2019
Kanadanmajava	Koko maassa	20.8.2019 — 30.4.2020
Karhu	Muualla maassa Suomen riistakeskuksen myöntämällä metsästyslain 41 a §:n 3 momentissa tarkoitettulla poikkeusluvalla, lukuun ottamatta vuotta nuorempaa pentua sekä naarasta, jota tällainen pentu seuraa).	20.8.2019 — 31.10.2019

	<p>Poronhoitoalueella, metsästyslaissa säädettyistä poikkeusluvista annetun valtioneuvoston asetuksen (452/2013) 8 §:n mukaisen kiintiön nojalla (lukuun ottamatta vuotta nuorempaa pentua sekä naarasta, jota tällainen pentu seuraa).</p> <p>Suomen riistakeskuksen myöntämällä ML 41 a §:n 1 momentissa tarkoitetulla poikkeusluvalla</p>	<p>20.8.2019 — 31.10.2019</p> <p>1.8.2019 — 31.7.2020</p>
Kettu	<p>Lapin maakunnassa</p> <p>Muualla maassa</p>	<p>1.8.2019 — 30.4.2020</p> <p>1.8.2019 — 14.4.2020</p>
Kiiruna	<p>Lapin maakuntaan kuuluvissa Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kunnissa.</p> <p>Muualla maassa.</p>	<p>10.9.2019 — 31.3.2020</p> <p>Ei metsästystä.</p>
Kuusipeura	<p>Vahtimalla – Suomen riistakeskuksen myöntämällä ML 26 §:n mukaisella hirvieläimen pyyntiluvalla</p> <p>Suomen riistakeskuksen myöntämällä ML 26 §:n mukaisella hirvieläimen pyyntiluvalla.</p>	<p>1.9.2019 — 27.9.2019 vahtimalla</p> <p>28.9.2019 — 31.1.2020</p>
Kärppä	Koko maassa	1.8.2019 — 31.3.2020
Lapasorsa	Koko maassa	20.8.2019 Klo 12 — 31.12.2019
Lehtokurppa	Koko maassa	20.8.2019 Klo 12 — 31.12.2019
Merihanhi	<p>Etelä-Karjalan, Etelä-Savon, Kainuun, Kanta-Hämeen, Keski-Suomen, Pirkanmaan, Pohjois-Karjalan, Pohjois-Savon ja Päijät-Hämeen maakunnissa, Etelä-Pohjanmaan maakuntaan kuuluvissa Alajärven, Alavuden, Evijärven, Kuortaneen, Lappajärven, Soinin, Vimpelin ja Ähtärin kunnissa, Keski-Pohjanmaan maakuntaan kuuluvissa Halsuan, Lestijärven, Perhon ja Vetelin kunnissa, Lapin maakunnassa lukuun ottamatta Kemin, Keminmaan, Tornion ja Simon kuntia, Kymenlaakson maakuntaan kuuluvissa Iitin ja Kouvolan kunnissa, Pohjois-Pohjanmaan maakuntaan kuuluvissa Haapajärven, Haapaveden, Kuusamon, Kärsämäen, Nivalan, Pudasjärven, Pyhäjärven, Pyhännän, Reisjärven, Siikalatvan, Utajärven, Vaalan ja Taivalkosken kunnissa.</p>	Metsästys kielletty

	Muualla maassa.	10.8.2019 — 20.8.2019 Pelloilta. Metsästys alkaa klo 00.00.
	Muualla maassa.	20.8.2019 Klo 12 — 31.12.2019
Metso	<p>VARSINAIS-SUOMI. UUSIMAA lukuun ottamatta Askola, Lapinjärvi, Loviisa, Myrskylä, Mäntsälä ja Pukkila (joissa 10.9.–30.9).</p> <p>UUSIMAA: Askola, Lapinjärvi, Loviisa, Myrskylä, Mäntsälä ja Pukkila.</p> <p>KANTA-HÄME, POHJANMAA JA PÄIJÄT-HÄME. PIRKANMAA: Akaa, Juupajoki, Kangasala, Lempäälä, Nokia, Orivesi, Pirkkala, Punkalaidun, Pälkäne, Tampere, Urjala, Valkeakoski ja Vesilahti. KESKI-SUOMI: Jämsä, Kuhmoinen ja Luhanka.</p> <p>ETELÄ-KARJALA, ETELÄ-POHJANMAA, ETELÄ-SAVO, KAINUU, KESKI-POHJANMAA, KYMENLAAKSO, POHJOIS-KARJALA, POHJOIS-SAVO ja SATAKUNTA. KESKI-SUOMI lukuun ottamatta Jämsä, Kuhmoinen ja Luhanka (joissa 10.9.–10.10). LAPPI: Enontekiö, Inari, Kittilä, Kolari, Muonio, Pello, Rovaniemi, Utsjoki ja Ylitornio. PIRKANMAA: Hämeenkyrö, Ikaalinen, Kihniö, Mänttä-Vilppula, Parkano, Ruovesi, Sastamala, Virrat ja Ylöjärvi. POHJOIS-POHJANMAA lukuun ottamatta Ii (jossa 10.9.–10.12) sekä Kuusamo, Pudasjärvi ja Taivalkoski (joissa 10.9.–10.12 ja 20.1.–31.1).</p> <p>LAPPI: Kemi, Keminmaa, Simo, Tervola ja Tornio. POHJOIS-POHJANMAA: Ii.</p> <p>LAPPI: Kemijärvi, Pelkosenniemi, Posio, Ranua, Salla, Savukoski ja Sodankylä. POHJOIS-POHJANMAA: Kuusamo, Pudasjärvi ja Taivalkoski.</p> <p>LAPPI: Kemijärvi, Pelkosenniemi, Posio, Ranua, Salla, Savukoski ja Sodankylä. POHJOIS-POHJANMAA: Kuusamo, Pudasjärvi ja Taivalkoski.</p>	<p>Ei metsästystä</p> <p>10.9.2019 — 30.9.2019</p> <p>10.9.2019 — 10.10.2019</p> <p>10.9.2019 — 10.11.2019</p> <p>10.9.2019 — 10.12.2019</p> <p>10.9.2019 — 10.12.2019</p> <p>20.1.2020 — 31.1.2020 Uros</p>
Metsähanhi	Etelä-Karjalan maakunnassa, Kymenlaakson maakunnassa, Etelä-Savon maakuntaan kuuluvissa Enonkosken, Puumalan, Savon-	1.10.2019 — 30.11.2019

	linnan ja Sulkavan kunnissa, Pohjois-Karjalan maakunnan kuuluvissa Kiteen, Liperin, Rääkkylän ja Tohmajärven kunnissa, Päijät-Hämeen maakuntaan kuuluvassa Orimattilan kunnassa, Uudenmaan maakuntaan kuuluvissa Askolan, Lapinjärven, Loviisan, Myrskylän, Porvoon ja Pukkilan kunnissa.	
Metsäjänis	Koko maassa	1.9.2019 — 29.2.2020
Metsäkauris	Koko maassa	16.5.2019 — 15.6.2019 Uros
	Koko maassa	1.9.2019 — 15.2.2020
	Koko maassa	28.9.2019 — 31.1.2020 ajavaa koiraa käyttäen
	Ilman koiraa	1.2.2020 — 15.2.2020 ilman koiraa
Metsäpeura	Suomen riistakeskuksen myöntämällä ML 26 §:n mukaisella hirvieläimen pyyntiluvalla.	28.9.2019 — 31.1.2020
Minkki	Koko maassa	1.8.2019 — 31.7.2020
Mufloni	Koko maassa	1.9.2019 — 31.1.2020
Mäyrä	Koko maassa	1.8.2019 — 31.3.2020
Nokikana	Koko maassa	20.8.2019 Klo 12 — 31.12.2019
Näätä	Koko maassa	1.8.2019 — 31.3.2020
Orava	Koko maassa	1.11.2019 — 29.2.2020
Peltopyy	Pohjanmaan, Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan maakuntien alueella. Muualla maassa.	1.9.2019 — 31.12.2019 1.9.2019 — 31.12.2019 Suomen riistakeskuksen myöntämällä ML 10 §:n mukaisella pyyntiluvalla.
Piisami	Koko maassa	1.8.2019 — 31.7.2020
Punasotka	Koko maassa	Rauhoitettu
Pyy	LAPPI. POHJOIS-POHJANMAA: Hailuoto, Ii, Kempele, Liminka, Lumijoki, Muhos, Oulu, Pudasjärvi, Pyhäntä, Siikajoki, Siikalatva, Tyrnävä, Utajärvi ja Vaala. ETELÄ-KARJALA, ETELÄ-POHJANMAA, ETELÄ-SAVO, KAINUU, KANTAHÄME, KESKI-POHJANMAA, KESKISUOMI, KYMENLAAKSO, PIRKANMAA, POHJANMAA, POHJOIS-KARJALA, POHJOIS-SAVO, PÄIJÄT-HÄME,	10.9.2019 — 10.11.2019 10.9.2019 — 10.12.2019

	SATAKUNTA, UUSIMAA ja VARSINAIS-SUOMI. POHJOIS-POHJANMAA: Alavieska, Haapajärvi, Haapavesi, Kalajoki, Kuusamo, Kärsämäki, Merijärvi, Nivala, Oulainen, Pyhäjoki, Pyhäjärvi, Raahe, Reisjärvi, Sievi, Taivalkoski ja Ylivieska.	
Riekko	LAPPI: Enontekiö, Utsjoki ja Inari. LAPPI: Kittilä, Muonio, Posio, Salla, Savukoski ja Sodankylä. POHJOIS-POHJANMAA: Kuusamo ja Taivalkoski. Muualla maassa.	10.9.2019 — 31.3.2020 10.9.2019 — 10.10.2019 Ei metsästystä.
Rusakko	Koko maassa	1.9.2019 — 29.2.2020
Saukko	ML 41 a §:n 3 momentissa tarkoitettu poikkeuslupa voidaan myöntää: saukon pyydystämiseksi tai tappamiseksi. Suomen riistakeskuksen myöntämällä ML 41 §:ssä tarkoitettulla poikkeusluvalla.	Ajat ilmenevät poikkeuslupapäätöksistä. Ajat ilmenevät poikkeuslupapäätöksistä.
Sepelkyyhky	Koko maassa	10.8.2019 — 31.10.2019
Sini- eli heinä-sorsa	Koko maassa	20.8.2019 Klo 12 — 31.12.2019
Supikoira	Koko maassa	1.8.2019 — 31.7.2020
Susi	Lisäksi metsästyslain 41 a §:n 3 momentissa tarkoitettu poikkeuslupa voidaan myöntää: suden pyydystämiseksi tai tappamiseksi. Suomen riistakeskuksen myöntämällä ML 41 §:ssä tarkoitettulla poikkeusluvalla.	Ajat ilmenevät poikkeuslupapäätöksistä. Ajat ilmenevät poikkeuslupapäätöksistä.
Tarhattu naali eli sinikettu	Koko maassa	1.8.2019 — 31.7.2020 Naarasta, jolla on pentue ei saa tappaa 1.5.–31.7.
Tavi	Koko maassa	20.8.2019 Klo 12 — 31.12.2019
Teeri	KANTA-HÄME, KYMENLAAKSO, PÄIJÄT-HÄME, UUSIMAA JA VARSINAIS-SUOMI. ETELÄ-KARJALA: Imatra, Lappeenranta, Lemi, Luumäki, Savitaipale ja Taipalsaari. KESKI-SUOMI: Jämsä, Kuhmoinen ja Luhanka. PIRKANMAA: Akaa, Juupajoki, Kangasala, Lempäälä, Nokia, Orivesi, Pirkkala, Punkalaidun, Pälkäne, Tampere, Urjala, Valkeakoski ja Vesilahti. POHJANMAA ja SATAKUNTA. ETELÄ-KARJALA: Parikkala, Rautjärvi ja Ruokolahti. ETELÄ-SAVO lukuun ottamatta Heinävesi, Joroinen, Pieksämäki ja Rantasalmi (joissa 10.9.–10.12). KESKI-SUOMI lukuun ottamatta Jämsä, Kuhmoinen ja Lu-	10.9.2019 — 10.10.2019 10.9.2019 — 10.11.2019

	<p>hanka, (joissa 10.9.–10.10). LAPPI: Enontekiö, Inari, Kittilä, Kolari, Muonio ja Utsjoki. PIRKANMAA: Hämeenkyrö, Ikaalinen, Kihniö, Mänttä-Vilppula, Parkano, Ruovesi, Sastamala, Virrat ja Ylöjärvi. POHJOIS-KARJALA: Joensuu, Kitee, Kontiolahti, Liperi, Rääkkylä ja Tohmajärvi.</p> <p>ETELÄ-POHJANMAA, KESKI-POHJANMAA ja POHJOIS-SAVO. ETELÄ-SAVO: Heinävesi, Joroinen, Pieksämäki ja Rantasalmi. LAPPI: Kemi, Keminmaa, Pello, Rovaniemi, Simo, Tervola, Tornio ja Ylitornio. POHJOIS-KARJALA: Ilomantsi, Lieksa, Juuka, Outokumpu, Polvijärvi, Nurmes ja Valtimo. POHJOIS-POHJANMAA lukuun ottamatta Kuusamo, Pudasjärvi, Taivalkoski, Utajärvi ja Vaala (joissa 10.9.–10.12 ja 20.–31.1).</p> <p>KAINUU. LAPPI: Kemijärvi, Pelkosenniemi, Posio, Ranua, Salla, Savukoski ja Sodankylä. POHJOIS-POHJANMAA: Kuusamo, Pudasjärvi, Taivalkoski, Utajärvi ja Vaala.</p> <p>KAINUU. LAPPI: Kemijärvi, Pelkosenniemi, Posio, Ranua, Salla, Savukoski ja Sodankylä. POHJOIS-POHJANMAA: Kuusamo, Pudasjärvi, Taivalkoski, Utajärvi ja Vaala.</p>	<p>10.9.2019 — 10.12.2019</p> <p>10.9.2019 — 10.12.2019</p> <p>20.1.2020 — 31.1.2020 Uros</p>
Telkkä	Koko maassa	20.8.2019 Klo 12 — 31.12.2019
Tukkakoskelo	Koko maassa	Rauhoitettu
Tukkasotka	Koko maassa	20.8.2019 Klo 12 — 31.12.2019
Valkohäntäpeura	<p>Vahtimalla – Suomen riistakeskuksen myöntämällä ML 26 §:n mukaisella hirvieläimen pyyntiluvalla</p> <p>Suomen riistakeskuksen myöntämällä ML 26 §:n mukaisella hirvieläimen pyyntiluvalla.</p> <p>Ilman koiraa -Suomen riistakeskuksen myöntämällä ML 26 §:n mukaisella hirvieläimen pyyntiluvalla.</p>	<p>1.9.2019 — 27.9.2019 vahtimalla</p> <p>28.9.2019 — 31.1.2020</p> <p>1.2.2020 — 15.2.2020 ilman koiraa</p>
Villikani	Koko maassa	1.9.2019 — 31.3.2020
Villisika	Koko maassa. Naarasta, jolla on porsaati ei saa tappaa 1.3.–31.7.	1.8.2019 — 31.7.2020

(Metsästys- ja pyyntiajat, luettu 22.11.2019.)

3.5 Metsästysoikeus ja siihen vaadittavat luvat

Metsästäjätkinto. Metsästysharrastusta aloittavan harrastajan on suoritettava Suomessa ensiksi metsästäjätkinto. Tätä säätelee laki riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta:

Ennen riistanhoitomaksun suorittamista on osoitettava metsästyksen ja riistanhoidon sekä metsästystä koskevien säännösten ja määräysten tuntemus suorittamalla metsästäjätkinto Suomen riistakeskuksen nimittämälle metsästäjätkinnon vastaanottajalle... (Laki riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta 1:2 §)

Metsästäjätkintoon valmistaudutaan yleensä lukemalla Metsästäjän opas, jota käytän itsekin yhtenä lähteenä tätä tutkimusta tehdessäni.

Riistanhoitomaksu. Kun metsästäjätkinto on suoritettu, täytyy metsästäjän maksaa vuosittainen riistanhoitomaksu:

1 § (23.11.2018/1024)

Jokaisen, joka harjoittaa metsästystä tai toimii metsästyslain (615/1993) 30 §:ssä tarkoitettuna metsästyksen johtajana, on metsästysvuosittain suoritettava valtiolle riistanhoitomaksu. Henkilö, joka toimii metsästäjän apuna koiran ohjaajana tai hirvieläimen metsästyksessä ajomiehenä taikka vastaavalla tavalla avustaa metsästyksessä, ei ole velvollinen suorittamaan riistanhoitomaksua. Maksun suorittaneelle annetaan metsästyskortti. Suomen riistakeskus antaa metsästyskortista pyynnöstä maksajalle jäljennöksen.

Riistanhoitomaksun suuruus on 39 euroa metsästysvuodelta. Jos henkilö on metsästysvuoden alkaessa alle 18-vuotias, riistanhoitomaksun suuruus on 20 euroa. (RhoiL 1:1 §).

Alueellinen metsästysoikeus. Edellä mainitut kaksi asiaa, eli hyväksytysti suoritettu metsästäjätkinto ja voimassa oleva metsästäjäkortti ovat edellytyksiä lailliselle metsästysharrastukselle. Niiden lisäksi täytyy olla oikeus metsästä jollain tietyllä alueella. Metsästysoikeuksista on säädetty metsästyslaissa (28.6.1993/615).

Alueen omistajalla on oikeus metsästä alueellaan, tai määrätä siellä tapahtuvasta metsästyksestä (MetsL 2:6 §). Suomessa pysyvästi asuva henkilö on oikeutettu metsästäämään yleisellä vesialueella meressä, siellä olevilla valtiolle kuuluvilla kenenkään hallitsemattomilla saarilla ja luodoilla, sekä Suomen talousvyöhykkeellä. Sama pätee myös valtion omistamiin

saariin ja luotoihin järvillä, mikäli metsästäjän kotipaikka on kunnassa, johon vesialue osaksi tai kokonaan kuuluu, tai johon se rajoittuu. (MetsL 2:7 §).

Myös joihinkin tiettyihin kuntiin kuuluvilla asukkailla on oikeus metsästää maksutta kotikuntansa valtion omistamilla alueilla. Tämä oikeus koskee henkilöitä, joiden kotikunta on Lapin, tai Kainuun maakuntaan kuuluvissa kunnissa, tai Kuusamon, Pudasjärven tai Taivalkosken kunnissa. (MetsL 2:8 §).

Alueen omistaja voi halutessaan vuokrata maansa metsästysoikeuden kokonaan tai osittain. Usein tällaisia sopimuksia solmivat metsästysseurat, jotka saavat seuralleen metsästysmaat solmimalla vuokrasopimuksia useiden eri maanomistajien kanssa. (MetsL 2:11 §). Metsästysseuraan kuuluva jäsen on sopimuksesta riippuen yleensä oikeutettu metsästämään näillä seuran vuokraamilla mailla.

Metsästäminen valtion mailla. Muutoin valtion maille metsästäjän tarvitsee ostaa Metsähallituksen myymä metsästyslupa. Tällaisia lupatyypejä ovat pienriistoluvat, hirvenmetsästyksen alueluvat ja suurpetoluvat. Luvat ovat aina rajattu valitulle lupa-alueelle, eli ne eivät ole valtakunnallisia. (Eräluvafin.fi: Metsästys, luettu 10.10.2019). Maa- ja metsätalousministeriö on säätänyt näistä lupamaksuista asetuksen, jossa lupien hinnat on määriteltä (Maa- ja metsätalousministeriön asetus eräiden Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien suoritteiden maksuista 888/2017).

Pienriistolupia on neljää erilaista. Niitä ovat kanalintuluvat, jänis- ja vesilintuluvat, majavaluvat ja pienpetoluvat. Viides, nuorisolupa oikeuttaa metsästämään kaikkia edellä mainittuja, paitsi majavaa. (Eräluvafin.fi: Pienriistoluvat, luettu 10.10.2019).

Hirvenmetsästäystä varten metsästäjän on haettava Metsähallitukselta aluelupa. Valtion maita myös vuokrataan hirviseurojen käyttöön. Aluelupa antaa metsästäjälle oikeuden hirvenmetsästyksen valtion maalla. Tämän jälkeen haetaan varsinaista hirvieläimen pyyntilupaa, jonka myöntää Suomen riistakeskus. Alueluvan saaja voi ottaa jahtiin mukaan vieraita, tai koiramiehiä. He tarvitsevat erillisen vieraslupan. (Eräluvafin.fi: Hirvenmetsästyksen alueluvat, luettu 10.10.2019).

Suurpetoluvat koskevat maamme neljää suurpetoa, eli karhua, sutta, ilvestä ja ahmaa. Suden, ilveksen ja ahman metsästyksen tulee aina hakea poikkeuslupa. Myös karhunmetsästyksen tarvitaan poikkeuslupa, kun metsästys tapahtuu poronhoitoalueen ulkopuolella. (Eräluvafin.fi: Suurpetoluvat, luettu 16.10.2019.) Lapin ja Kainuun maakuntien sekä Kuusamon, Pudasjärven ja Taivalkosken poronhoitoalueilla paikallinen asukas saa kuitenkin metsästää karhua

ilman karhunmetsästyslupaa. Ulkopaikkakuntalainen tarvitsee näilläkin alueilla henkilökohtaisen karhunmetsästysluvan. (Eräluvati.fi: Karhunmetsästys poronhoitoalueella, luettu 16.10.2019.)

Karhu on rauhoitettu poronhoitoalueiden ulkopuolella. Tällöin metsästykseseen vaaditaan poikkeuslupa. Luvat myöntää Suomen riistakeskus ja luvat myönnetään pääasiassa yhteislupa-alueille. Yhteislupa tarkoittaa useamman kuin yhden metsästäjän hakemaa pyynti- tai poikkeuslupaa. Yhteislupa-alueiden järjestelyistä sovitaan yhteisluvan edustajan ja Metsähallituksen eräsuunnittelijan kesken. (Eräluvati.fi: Karhu poikkeusluvalla, luettu 16.10.2019.)

Poikkeuslupa voidaan hakea riistakeskukselta myös vahinkotapauksissa. Tämä tarkoittaa suurpetoyksilöä, joka aiheuttaa vaaraa tai tuhoa käyttäytymisellään. Tällaisiin poikkeuslupiin liitetään usein erityisiä lupaehtoja. (Eräluvati.fi: Vahinkoperusteiset poikkeusluvati, luettu 16.10.2019.)

Metsästysluvista ja alueellisista kiintiöistä on säädetty metsästyslain 1. luvun 10 §:ssä (MetsL 1:10 §). Poikkeusluvista on säädetty saman lain 5. luvun 41 §:ssä (MetsL 5:41 §).

3.6 Riistanhoito käsitteenä

Riistanhoito määritellään metsästyslaissa seuraavasti:

Metsästyslaki 1. luku 3 § (28.6.1993/615)

Riistanhoidon määritelmä

Riistanhoidolla tarkoitetaan toimintaa, jonka tarkoituksena on riistaeläinkantoja säätelemällä, riistaeläinten elinolosuhteet turvaamalla tai niitä parantamalla taikka muulla tavalla lisätä, säilyttää tai parantaa riistaeläinkantaa ja eri eläinkantojen välistä tasapainoa. (MetsL 1:3 §.)

Riistanhoidon tehtävänä on turvata ja parantaa riistaeläinten elinolosuhteita, sekä ylläpitää vakaata riistakantaa. Ilman toimivaa riistanhoitoa ei metsästystäkään olisi mahdollista.

Riistanhoito on moniulotteinen asia ja se voidaan jakaa pitkä- ja lyhytvaikutteisiin toimenpiteisiin. Tällaisia lyhytvaikutteisia riistanhoitotoimenpiteitä ovat esimerkiksi ruokintapellot ja -automaatit. Pajuvesakko voidaan raivata jäniksiä varten ja kosteikkoaluetta voidaan raivata vesilintuja varten. Pitkävaikutteiset toimenpiteet taas vaativat enemmän suunnittelua ja

työtä. Tällaisia voivat olla esimerkiksi pysyvät kosteikkoalueiden ruoppaukset ja muokkaukset, sekä metsänhoidon suunnittelu metsässä asuvien riistaeläinten elinolosuhteita silmällä pitäen. (Suomen riistakeskus 2013, Metsästäjän opas, riistanhoito).

Voitaisiinkin katsoa, että kaikki riistan hyvinvoinnin eteen tehty työ on riistanhoitoa. Vaikkei erävalvontaa välttämättä mielletäkään riistanhoidoksi, on se mielestäni osaltaan myös sitä.

4 AIHETTA KÄSITTELEVÄ LAINSÄÄDÄNTÖ

Metsästyksen ja sen valvontaan liittyy useita eri lakeja ja asetuksia. Tähän lukuun olen koonnut poliisin ja metsästäjän kannalta oleellisimpia lakeja ja avannut niitä hieman omin sanoin.

4.1 Rikoslaki

Rikoslaisissa mahdollisia erävalvontaan liittyviä yleisimpiä rikoksia on käsitelty lain luvuissa 48 ja 48 a. Luku 48 käsittelee ympäristörikoksia ja 48 a luonnonvararikoksia. Pykälien suuren määrän vuoksi käyn niistä vain mielestäni yleisimmät ja todennäköisimmät erävalvon-
nassa paljastuvat rikokset.

Rikoslaki 48 a luku 1 § (14.6.2002/515)

Metsästysrikos

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta oikeudettomasti

1) metsästää käyttäen metsästyslaissa (615/1993) kiellettyä pyyntivälinettä tai pyyntimenetelmää taikka vastoin metsästyslaissa säädettyä moottorikäyttöisen kulkuneuvon käytön rajoitusta,

2) metsästää vastoin metsästyslain tai sen nojalla annettua riistaeläimen rauhoitusta tai metsästyskieltoa tai -rajoitusta tai kiintiötä koskevaa säännöstä tai määräystä taikka ilman pyyntilupaa, hirvieläimen pyyntilupaa tai poikkeuslupaa tai (11.3.2011/232)

3) aiheuttaa metsästäessään vaaraa tai vahinkoa ihmiselle tai toisen omaisuudelle taikka rikkoo yleisen turvallisuuden vuoksi annettua metsästystä koskevaa kieltoa tai rajoitusta,

On tuomittava metsästysrikoksesta sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi. (Rikoslaki 48 a:1 §)

Metsästysrikoksen tunnusmerkistö on suhteellisen selvä. Rikokseen voi syyllistyä tahallisesti tai tuottamuksellisesti.

Pykälän ensimmäinen kohta viittaa metsästyslain 4:32 §:ssä säädeltyyn moottorikulkuneuvon käytön rajoitukseen, sekä saman lain 4:33 §:ssä luetteloituihin kiellettyihin pyyntimenetelmiin. Näitä kiellettyjä pyyntimenetelmiä on runsaasti ja niistä tarkemmin tutkimuksen luvussa 4.2.

Pykälän toinen kohta viittaa metsästyslain 5. luvun pykäliin, joissa käsitellään riistaeläinten rauhoitusta, rajoitusta tai metsästyskieltoa. Se viittaa myös metsästyslain 3. luvussa säädeltyihin pykäliin, jotka käsittelevät hirvieläinten pyyntilupia.

Pykälän kolmas kohta kriminalisoi sen, jos metsästyksellä aiheutetaan vaaraa ihmisille, tai omaisuudelle.

Näistä kolmesta kohdasta kaksi ensimmäistä ovat sellaisia, mihin tekijän voidaan ajatella syyllistyvän tahallisesti. Kaksi ensimmäistä kohtaa ovat sellaisia, että ne opetetaan jo metsästäjäututkinnon yhteydessä ja niiden tulisi olla selviä asioita metsästäjille. Esimerkiksi muuttuneet metsästysajat tulee ottaa selville vuosittain ennen kuin lähtee metsälle. Kolmas kohta taas on näistä se, johon voi helpoiten syyllistyä tuottamuksellisesti. Tähän voitaisiin laskea esimerkiksi tilanne, jossa metsästäjä ampuu huolimattomasti suuntaan, jossa on ihmisiä taustalla.

Rikoslaki 48 a luku 1 a § (11.3.2011/232)

Törkeä metsästysrikos

Jos metsästysrikoksessa

1) rikos tehdään erityisen raa'alla tai julmalla tavalla,

2) rikoksen kohteena on suuri määrä riistaeläimiä,

3) tavoitellaan huomattavaa taloudellista hyötyä,

4) rikos tehdään erityisen suunnitelmallisesti tai

5) tapetaan ahma, ilves, karhu, metsäpeura, saukko tai susi taikka vahingoitetaan sitä

ja rikos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksentekijä on tuomitava törkeästä metsästysrikoksesta vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi. (RL 48 a:1 a §.)

Hyvänä esimerkkitapauksena törkeästä metsästysrikoksesta toimii Perhossa vuonna 2013 tapahtunut susien salametsästys. Tapauksessa 12 metsästäjää suunnittelivat tietyllä alueella pyörivän susilauman kaatamisen. He pitivät asiaan liittyvän neuvottelun, virittivät 7 kilometriä pitkän hajustetun lippusiiman pitääkseen sudet alueella, käyttivät radiopuhelimia metsästäessään ja ampuivat kolme sutta.

Suora lainaus teonkuvauksesta:

Metsästysrikoksessa on tapettu kolme sutta ja rikos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä ottaen huomioon muun ohella metsästyksen osallistuneiden henkilöiden suuri lukumäärä, ammuttujen susien lukumäärä sekä metsästyksen toteuttamistavasta ilmenevä suunnitelmallisuus. (Keski-Pohjanmaan käräjäoikeuden tuomio 15.1.2015 nro 101900)

Tämän rikoksen voidaan siis katsoa olevan tekotavaltaan törkeä, koska tunnusmerkistön mukaisesti kohdat 2, 4, ja 5 täyttyvät. Eläimiä on ollut kolme, teko on tehty huolellisesti suunniteltuna ja tapetut eläimet ovat olleet susia.

Rikoslaki 48 a luku 2 § (14.6.2002/515)

Kalastusrikos

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta

1) käyttää kalastuksessa räjähdyksellä tai muulla tavoin aikaansaattua painetta taikka ampuma-asetta tai sähkövirtaa,

2) kalastaa huomattavassa laajuudessa vastoin kalastuslain tai sen nojalla annettua kalojen tai rapujen rauhoitusta, pyydyksiä, pyynnin harjoittamista, pyyntikieltoa, pyyntirajoitusta tai kalojen tai rapujen alamittaa koskevaa säännöstä tai yleistä tai yksittäistapausta koskevaa määräystä, taikka (19.12.2014/1190)

- -

4) luvattomasti kalastuslain vastaisesti istuttaa tai siirtää vesialueelle kala- tai rapulajia tai niiden kanta, jota siellä ei ennestään ole siten, että teko on omiaan aiheuttamaan vaaraa tai vahinkoa kalakannalle tai kalavedelle,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, kalastusrikoksesta sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Tahallisen rikoksen yritys on rangaistava. (RL 48 a:2 §.)

Kalastusrikoksen tunnusmerkistö on metsästysrikoksen tunnusmerkistön tapaan melko selvä. Pykälän ensimmäinen kohta käsittelee erikoisempia kiellettyjä pyyntitapoja. Toinen kohta taas on mielestäni käytännönläheisempi ja tätä kohtaa rikkeet varmasti usein koskevatkin. Kohdassa on mainittu mm. kalojen alamitat, pyyntikiellot ja -rajoitukset. Tämän kohdan täyttyminen kuitenkin vaatii *kalastusta huomattavassa laajuudessa*. Kolmas kohta on kumottu. Neljäs kohta koskee luvattomia siirtoistutuksia. Näistä erävalvonnan suhteen valvottavissa on helpoiten kohta 2.

Muita huomioitavia rikoksia ovat ainakin rikoslaissa säädetty metsärikos, laittoman saaliin kätkeminen ja törkeä laittoman saaliin kätkeminen (RL 48 a:3 §, RL 48 a:4 §, RL 48 a:4 a §).

Mikäli kalastusrikoksella, metsästysrikoksella tai laittoman saaliin kätkemisellä on loukattu ainoastaan yksityisen henkilön oikeutta, on kyseessä asianomistajarikos. Se tarkoittaa, ettei syyttäjä voi nostaa syytettä, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi (RL 48 a:5 §.)

Törkeään metsästysrikokseen syyllistyneelle ja siitä tuomitulle henkilölle on määrättävä metsästyskielto. Sen pituus on 3-10 vuotta. Erittäin painavista syistä metsästyskielto voidaan kuitenkin jättää määräämättä. Myös perusmuotoisesta metsästysrikoksesta voidaan määrätä 1-5 vuotta metsästyskieltoa, jos tekijä on osoittanut menettelyllään ilmeistä piittaamattomuutta säännöksiä kohtaan. (RL 48 a:6 §.)

4.3 Metsästyslaki

Metsästyslaki on laaja ja se sisältää hyvin paljon yksittäisiä eri riistan pyyntiin tai pyyntitapoihin liittyviä pykälä. Metsästäjälle tämän lain kokonaisvaltainen tunteminen ei välttämättä ole täysin välttämätöntä, mutta erävalvontaa suorittavan henkilön tulee osata laki hie-
man laajemmin. On silti mielestäni selvää, ettei hyväkään erävalvoja voi tuntea ja muistaa

lakia alusta loppuun, mutta sieltä on osattava poimia tärkeimmät ja tilanteenmukaiset pykälät. Perustuntemus laista on välttämätön.

Metsästyslaista on hankalaa nostaa esille valvonnan kannalta yksittäisiä pykäläiä. Lain 4. luku käsittelee metsästystapoja, kuten moottorikulkuneuvojen käyttörajoituksia, pyyntimenetelmiä ja -välineitä, ravintohoukuttimia, sekä metsästysaseen kuljettamista. (MetsL 4. luku.) Nämä pykälät ovat valvonnan kannalta tärkeitä, koska ne säättävät tarkasti esimerkiksi kielletyt pyyntitavat. Nämä ovat niitä asioita, joita valvonnassa tarkkaillaan.

Joissain tapauksissa metsästäjä joutuu korvaamaan laittomasti metsästämänsä riistan arvon. Näin on esimerkiksi silloin, kun riistaeläin on metsästetty ilman metsästysoikeuden haltijan lupaa (MetsL 10:79 §.) Näistä rahallisista arvoista on säädetty Maa- ja metsätalousministeriön asetus elävän riistaeläimen ohjeellisista arvoista (241/2010). Varsinkin suurpetojen kaa-taminen luvatta voi koitua metsästäjälle erittäin kalliiksi. Monien riistaeläinten elävän riistan arvoa nostettiin uuden asetuksen myötä 1.5.2010. Tarkoituksena oli saada harvennettua suojeltujen suurpetoeläinten salakaatamista (mmm.fi: Maa- ja metsätalousministeriö, Laittomasti tapettujen riistaeläinten arvot päivitetään, luettu 9.10.2019).

4.2 Ampuma-aselaki

Ampuma-aselaki määrittelee mm. aseiden kuljettamisesta ja säilyttämisestä. Varsinkin kuljettaminen on valvonnan kannalta keskeinen aihe, koska metsästäjät liikkuvat autoilla aseineen metsästyspaikoille ja niiltä pois. Tavatessaan metsästäjän poliisi pyytää jututtamisen yhteydessä tätä esittämään aselupiansa kanssa myös aseensa. Aseiden lainmukaisen kuljettamisen valvominen on yksi erävalvonnan perusasioista.

Ampuma-aselaki 10. luku 106 a § (12.6.2015/764)

Ampuma-aseen kantaminen ja kuljettaminen sekä väliaikainen säilyttäminen

Ampuma-asetta saa yleisellä paikalla sekä tiloissa, joihin yleisöllä on pääsy, kuljettaa vain lataamattomana suojuksessa sekä kantaa ja kuljettaa vain silloin, kun siihen on hyväksyttävä syy. Moottorikäyttöisessä ajoneuvossa ampuma-asetta saa kuljettaa vain lataamattomana suojuksessa tai sijoitettuna suojattuun tilaan sekä kantaa vain silloin, kun siihen on hyväksyttävä syy. Metsästysaseen kuljettamisessa noudatetaan lisäksi, mitä metsästyslaissa ja sen nojalla säädetään.

Kulkuneuvossa ampuma-asetta saa säilyttää vain väliaikaisesti aseiden käyttöön tai kuljetustapahtumaan liittyen. Ampuma-aseen tulee tällöin olla lukitussa paikassa tai muuten lukittuna ja säilytettynä siten, että ase ei ole havaittavissa kulkuneuvon ulkopuolelta. (Ampuma-asetti 10:106 a §).

5 ERÄVALVONTA

5.1 Erävalvonta käsitteenä

Erävalvonnan tarkoituksena on valvoa metsä- ja vesialueilla mm. metsästyksen, kalastuksen ja maastoliikenteen laillisuutta. Myös luonnonsuojelulliset asiat kuuluvat erävalvontaan. Ensisijainen valvontavastuu voidaan katsoa olevan Metsähallituksen erätarkastajilla. Heillä on apunaan satoja paikallisia erävalvojia ja lisäksi Metsähallituksen muu henkilöstö valvoo myös osaltaan metsästyksen ja kalastukseen liittyviä lupa-asioita. Metsähallitus tekee yhteistyötä myös muiden organisaatioiden kanssa, kuten poliisin. (Metsä.fi: Erävalvonta valtion mailla, luettu 9.10.2019.)

Metsästyksenvalvonta on kirjattu metsästyslakiin omana pykälänään:

Metsästyslaki 11. luku 88 § (28.6.1993/615)

Lain noudattamisen valvonta

Poliisin, rajavartiolaitoksen ja tulliviranomaisten sekä riistahallintolaissa tarkoitettujen metsästyksenvalvojien tulee toimialueellaan valvoa, että metsästystä koskevia säännöksiä ja määräyksiä noudatetaan. (18.2.2011/159)

Valtion omistamilla alueilla lain noudattamista valvovat virkamiehet, joiden tehtäväksi valvonta säädetään tai määrätään.

Maanomistajalla ja metsästysoikeuden haltijalla on oikeus valvoa tämän lain noudattamista alueellaan.

Jos tähän lakiin tai sen nojalla annettuun säännökseen tai määräykseen perustuva velvollisuus laiminlyödään, aluehallintovirasto voi - - määrätä laiminlyöjän täyttämään velvollisuutensa sakon uhalla tai sillä uhalla, että tekemättä jätetty teetetään laiminlyöjän kustannuksella. (22.12.2009/1469) (MetsL 11:88 §.)

Metsästyksenvalvonta on siis lakisääteinen velvollisuus, tai oikeus viranomaisten lisäksi myös monelle muulle. Poliisille erävalvonta kuuluu osana muuta laillisuusvalvontaa. Poliisin tehtävänä on poliisilain 1. luvun 1 §:n (22.7.2011/872) mukaan ennaltaehkäistä, paljastaa, selvittää ja saattaa syyteharkintaan rikoksia (PolL 1:1 §). Tätähän erävalvontakin omalta osaltaan on. Maastossa liikkuva erävalvontaa tekevä poliisipartio tekee samalla ennaltaehkäisevää työtä, kun on esillä metsästäjien ja kalastajien keskuudessa. Ihmiset kertovat muille harrastajille, että poliisi valvoo toimintaa.

Metsästysrikosten paljastaminen itsessään on erittäin haasteellista johtuen rikosten luonteesta. Ne tapahtuvat yleensä maastossa, jossa kukaan ei ole näkemässä ja muutenkin metsästysrikokset tulevat poliisin tietoon heikosti verrattuna muihin rikoksiin. Joihinkin metsästysrikostapauksiin on saattanut liittyä myös todistajien painostamista. On usein haasteellista selvittää, että onko kukaan ylipäättään nähnyt rikosta. (Vänskä, 2005, s. 18-19). Tämän vuoksi juuri valvonnan tuottamaa ennaltaehkäisevää vaikutusta voidaankin pitää sen yhtenä tärkeimmistä ominaisuuksista.

5.1 Erävalvontaa suorittavat tahot

Useat eri viranomaiset, organisaatiot ja tahot suorittavat erävalvontaa. Näitä ovat:

- Metsähallituksen erätarkastajat
- Metsähallituksen muu henkilöstö erätarkastajien ohjauksessa
- Poliisi
- Rajavartiolaitos
- Tulli
- Riistanhoitoyhdistysten metsästyksenvalvojat
- Kalastuksenvalvojat

Metsähallituksen erätarkastajat. Ensisijaisen valvontavastuun voidaan katsoa olevan Metsähallituksen erätarkastajilla. Heidän toimintaansa säätelee laki Metsähallituksen erävalvonnasta (22.12.2005/1157). Erätarkastajalla on tietyiltä osin poliisiin verrattavat oikeudet. Erätarkastajan yhtenä kelpoisuusvaatimuksena onkin poliisin perustutkinto:

Laki Metsähallituksen erävalvonnasta 3 § (22.12.2005/1157)

Erätarkastajat

Erävalvontaa varten Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien yksikössä on virkasuhteessa olevia erätarkastajia.

Kelpoisuusvaatimuksena erätarkastajan virkaan on poliisin perustutkinto ja perehtyneisyys erävalvontaan. Virkaan nimitettävän on oltava elämäntavoiltaan nuhteeton.

Erätarkastajalla on hänen asemansa osoittava virkamerkki. (EvL 3 §.)

Seuraavaksi tarkastelen edellä mainitun lain oleellisimpia kohtia liittyen erätarkastajan oikeuksiin.

Erätarkastajilla on valvontaa tehdessään oikeus pysäyttää yksittäistä valvontatehtävää suorittaessaan pysäyttää henkilö ja kulkuneuvo, sekä selvittää hänen henkilöllisyytensä ja paikka, josta hänet tavoittaa. Mikäli henkilö ei anna näitä tietoja, tai antaa todennäköisesti virheellisen tiedon, on erätarkastajalla tällöin oikeus ottaa henkilö kiinni. Kiinniottaminen on mahdollista myös niissä tilanteissa, kun se on välttämätöntä erävalvontaan liittyvien säännösten vakavan rikkomisen jatkamisen estämiseksi. Tällöin kiinniottamisen tulee olla oikeasuhteinen pakkokeino tekoon nähden. (EvL 6 §.)

Erätarkastajalla on oikeus kiinniottamisen tai kulkuneuvon pysäyttämisen yhteydessä tehdä turvallisuustarkastus henkilölle ja ajoneuville. Tällä varmistetaan, ettei hallussa ole aseita, esineitä, tai aineita, jotka voivat aiheuttaa vaaraa ihmisille tai merkittävää vahinkoa luonnolle. (EvL 7 §.) Tämä oikeus mahdollistaa osaltaan siis myös valvontaa luonnonsuojelulliselta kannalta.

Erätarkastajalla on oikeus puhalluttaa moottorikäyttöisen ajoneuvon kuljettaja, sekä henkilö, joka ohjailee vesialusta, tai toimii aluksen kulkuun oleellisesti vaikuttavassa tehtävässä. Puhallutus kuitenkin edellyttää sitä, että henkilön käytös, tai jotkin muut seikat antavat perustellun syyn olettaa hänen olevan siinä määrin alkoholin vaikutuksen alaisena, että hän voi vaarantaa yleisen turvallisuuden. (EvL 8 §:n 1. mom.) Jos edellä mainitun henkilön voidaan puhallutuksen, tai muiden seikkojen perusteella epäillä syyllistyneen rikoslain mukaiseen rattijuopumukseen, tai vesiliikennejuopumukseen, on erätarkastajalla oikeus estää kuljettajan ajon, tai muun henkilön toimen jatkaminen (EvL 8 §:n 2. mom).

Turvallisuustarkastuksen yhteydessä erätarkastaja voi ottaa pois tarkastettavalta ampumaseet ja -tarvikkeet, sekä muut vaaralliset esineet ja aineet. Omaisuus tulee palauttaa omis-

tajalleen tarkastuksen päätyttyä. Omaisuutta ei palauteta takaisin, mikäli sen estää esimerkiksi henkilön päihtymys, tai jokin muu seikka joka viittaa siihen, että henkilö voisi aiheuttaa välitöntä vaaraa ihmisille, tai merkittävää vahinkoa luonnolle. Myös jokin muu laissa säädetty este voi estää palauttamisen. (EvL 9 §:n 1. mom.) Jos omaisuutta ei voida palauttaa, se tulee luovuttaa viimeistään seitsemän vuorokauden päästä poliisille joko poliisilain tai ampuma-aselain mukaisia toimia varten (EvL 9 §:n 2. mom).

Myös kalastuksen osalta erätarkastajalla on tehokkaat oikeudet käytettävissään. Erätarkastaja voi ottaa talteen pyydykset, veneet, tai muut pyynnissä käytetyt kulkuvälineet, sekä luvattomasti pyydetty saaliit (EvL 9 §:n 3. mom). Tätä tointa säätelee kalastuslaki. Talteenotto-oikeus on olemassa silloin, kun esimerkiksi kalastusaikoja, pyydyksiä, pyydysten määrää, pyyntitapoja ja muita sellaisia asioita koskevia säännöksiä rikotaan, kalastetaan ilman kalastusoikeutta, tai pyydystä ei ole merkitty lainmukaisesti. (Kalastuslaki 12:109 §.)

Erätarkastaja saa ottaa talteen, tai tehdä toimintakelvottomaksi metsästyslain 10. luvun 81 §:n mukaisen laittoman pyyntivälineen. Erätarkastajalla on lisäksi oikeus ottaa talteen riis-taeläin, joka on luvattomasti metsästetty ja joka tuomitaan metsästyslain 10. luvun 80 §:n mukaisesti menetetyksi. (EvL 9 §:n 3. mom.)

Myös luonnonsuojelurikoksiin käytetyt välineet ja kohteet erätarkastaja voi ottaa haltuunsa. Näistä säädetään tarkemmin luonnonsuojelulaissa (EvL 9 §:n 4. mom).

Mikäli erätarkastajaa estetään suorittamasta tämän laissa määrättyä tehtävää, voi hän pyytää virka-apua poliisilta tai rajavartiolaitokselta. Jos virka-apua ei ole kaikki seikat huomioiden kohtuullisessa ajassa saatavissa, on erätarkastajalla yksittäistä tehtävää suorittaessaan oikeus käyttää voimakeinoja, jotka ovat kaikki tilanteeseen vaikuttavat seikat kokonaisuutena huomioiden puolustettavia. (EvL 10 §.)

Erätarkastaja suorittaa esitutkintalaissa säädetyn suppean esitutkinnan erävalvontalain mukaisissa niissä rikosasioissa, joista ei yleisen rangaistuskäytännön mukaisesti ole odotettavissa ankarampaa rangaistusta kuin sakkoa (EvL 13 §:n 1. mom). Mikäli asian selvitys vaatii suppeaa esitutkintaa laajempia tutkintatoimenpiteitä, erikseen sovittuja kuulusteluja, tai valvontatilanteessa on käytetty voimakeinoja, täytyy tutkinta siirtää viipymättä poliisille (EvL 13 §:n 2. mom).

Metsähallituksen muukin henkilöstö valvoo metsästyksen ja kalastuksen luvallisuutta erätarkastajien ohjauksessa (Metsä.fi: Erävalvonta valtion mailla, luettu 17.10.2019).

Poliisi. Poliisin tehtävänä on poliisilain mukaan ennaltaehkäistä, paljastaa, selvittää ja saattaa syyteharkintaan rikoksia. Poliisi myös toimii yhteistyössä muiden viranomaisten ja yhteisöjen kanssa. (PolL 1:1 § 22.7.2011/872.) Nämä laissa määritellyt poliisin velvollisuudet velvoittavat poliisin suorittamaan erävalvontaa. Se on osa rikosten ennaltaehkäisyä ja tietysti myös tarpeen vaatiessa rikosten paljastamista ja selvittämistä.

Rajavartiolaitos ja Tulli. Myös Rajavartiolaitos ja Tulli suorittavat omalta osaltaan valvontaa.

Rajavartiolaki 1. luku 3 § (15.7.2005/578)

Rajavartiolaitoksen tehtävät

- -

Rajavartiolaitos suorittaa erikseen säädettyjä valvontatehtäviä sekä toimenpiteitä rikosten ennalta estämiseksi, paljastamiseksi, selvittämiseksi ja syyteharkintaan saattamiseksi yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa.

- - (Rajavartiolaki 1:3 §.)

Tullin tehtävät on määritelty laissa Tullin hallinnosta. Laki itsessään mainitsee Tullin tehtäväksi vain tullirikoksiin liittyvän estämisen, paljastamisen, selvittämisen ja tullirikoksesta epäillyn syyteeseen saattamisen (Laki rikostorjunnasta Tullissa 1. luku 2 § 960/2012.) Tulli on kuitenkin osa erävalvontaan liittyvää viranomaisten välistä yhteistyötä ja se on määritetty metsästyslain (28.6.1993/615) 11. luvussa 88 §:ssä.

Metsästyksenvalvojat. Riistahallintolaki (18.2.2011/158) säätelee metsästyksenvalvojien toimintaa. Suomen riistakeskus kouluttaa riistanhoitoyhdistyksiin kuuluvia ihmisiä metsästyksenvalvojiksi ja sen tehtävänä on myös nimittää, ohjata ja valvoa metsästyksenvalvojia (RhalL 1:2 §.)

Riistahallintolain 2. luvun 20 §:n mukaan metsästyksenvalvojan kelpoisuusvaatimukset ovat 18 vuoden ikä, täysivaltaisuus ja että henkilö tunnetaan rehelliseksi ja luotettavaksi ja on henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan tehtävään sopiva. (RhalL 2:20 §). Lisäksi metsästyksenvalvojan on täytynyt suorittaa hyväksytysti Suomen riistakeskuksen järjestämä koulutus, tai kertauskoulutus (RhalL 2:21 §).

Tehtävänä metsästyksenvalvojalla on seurata alueellaan metsästyksen ja riistanhoidon lainmukaisuutta. Tarvittaessa valvojan tulee ilmoittaa havainnostaan esimerkiksi viranomaiselle. (RhalL 2:23 §).

Metsästyksenvalvojalla on tehtävänsä suorittaessaan oikeus tarkastaa metsästäjän henkilöllisyys, metsästysoikeus, riistanhoitomaksun suorittaminen ja ampumakokeen suorittaminen. Metsästyksenvalvojalla on lisäksi oikeus tarkistaa pyyntivälineet ja menetelmät. (RhalL 2:23 §.)

Kalastuksenvalvojat. Kalastuksenvalvojien toiminnasta on säädetty kalastuslaissa (10.4.2015/379). Kalastuksenvalvojat ovat määritetty yhdeksi valvontaa tekeväksi tahoksi edellä mainitun lain 12. luvun 99 §:ssa (KalL 12:99 §).

Kalastuksenvalvojien toiminnan yleinen valvonta- ja ohjausvastuu on Maa- ja metsätalousministeriöllä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset vastaavat kalastuksenvalvojien toiminnan valvomisesta toimialueellaan (KalL 12:101 §.) ELY-keskus myös vastaa kalastuksenvalvojien koulutuksen järjestämisestä ja valvonnasta (KalL 12:104 §).

Kelpoisuusvaatimuksina kalastuksenvalvojan tehtävään ovat oikeustoimikelpoisuus, henkilön rehellisyys, luotettavuus ja sopivat henkilökohtaiset ominaisuudet tehtävään, sekä hyväksytysti suoritettu kalastuksenvalvojakoe. (KalL 12:103 §).

Seuraavaksi käsittelemme kalastuksenvalvojan toimintaan oleellisin liittyvät oikeudet.

12. luku 107 §

Kalastuksenvalvojan valtuutus ja toimialue

- - kalastuksenvalvojalla on oikeus valvoa kalastusta koskevien säännösten ja määräysten noudattamista ainoastaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, kalatalousalueen, osakaskunnan tai osakaskuntaan kuulumattoman vesialueen omistajan valtuuttamana valtuutuksessa määritellyllä alueella. - - (KalL 12:107 §.)

12. luku 108 §

Valvontaviranomaisen ja kalastuksenvalvojan tarkastusoikeus

Kalastuksenvalvojalla on oikeus tarkastaa, että vedessä, kalastukseen käytettävässä kulkuneuvossa tai rannalla oleva kalastusväline, pyydys ja saalis ovat

säännösten ja määräysten mukaisia. Tarkastusta ei saa kuitenkaan ulottaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettäviin tiloihin.

Edellä 99 §:ssä tarkoitettulla viranomaisella ja kalastuksenvalvojalla on oikeus tarkastaa kalastusta harjoittavan oikeus kyseiseen kalastukseen. (KalL 12:108 §.)

Kalastuksenvalvojalla on lisäksi oikeus ottaa talteen pyydys, kalastusväline tai saalis tietyissä tilanteissa. Talteenotto-oikeus on olemassa, mikäli kalastusaikoja, pyydyksiä, pyydysten määrää, pyyntitapoja, kalojen vapauttamista tai saaliiksi ottamista taikka rauhoitusta koskevia säännöksiä tai määräyksiä rikotaan. Talteenotto-oikeus on myös silloin, kun kalastajalla ei ole kalastusoikeutta, tai hän sen ilmeisesti ylittää. Myös pyydyksen voi ottaa talteen, jos pyydystä ei ole merkitty lainmukaisesti. (KalL 12:109 §.)

5.2 Erävalvonnassa valvottavat asiat

Erävalvonnassa valvotaan metsästykseen, kalastukseen, luonnonsuojeluun ja maastoliikenteeseen liittyviä useita eri asioita. Valvonnalla on useita tarkoituksia. Sillä suojataan eläimistöä, valvotaan jokamiehenoikeuksien noudattamista, turvataan luonnossa liikkumista ja estetään näihin liittyviä rikkomuksia (Metsä.fi: Erävalvonta valtion mailla, luettu 15.10.2019.) Metsästäjän kohdatessa voi poliisi tehdä normaalit valvontatoimenpiteet: Metsästäjää pyydetään esittämään metsästyskortti, alueelliset metsästysluvat ja aseluvat. Lisäksi maastossa vastaan tulevat ajoneuvot pysäytetään ja kuljettajat jututtamisen yhteydessä puhallutetaan.

Metsähallituksen erätarkastajat laativat vuosittain raportin erävalvonnan tapahtumista ja havaituista rikkeistä. Raportti muodostaa valtakunnallisen kokonaiskuvan laillisuuden tilasta valvottavien asioiden osalta. (Eräluvat.fi: Valvontaraportit, luettu 15.10.2019.)

Vuoden 2018 erävalvontaraportti selventää laillisuustilannetta hyvin:

Metsähallituksen erävalvonnassa tehtiin vuonna 2018 yhteensä 7812 tarkastusta (edellisvuosi 9525 kpl). Rikkeiden määrä kaikista tarkastuksista oli 764 kpl, eli rikkeiden prosentuaalinen osuus 9,8 % pysyi edellisvuoden tasolla. Yli puolet eli 52,1 % (muutos edellisvuoteen -0,6 %) kaikista rikkeistä liittyi kalastukseen. Metsästyksen rikkeitä oli 10,1 % (+3,3, %), maastoliikenteen 17,3 % (-2,7 %) ja luonnonsuojelurikkeitä 3,6 % (-1,6 %) rikkeiden kokonaismäärästä. (Metsähallituksen erävalvontaraportti 2018.)

Muita erävalvontaraportin tilastoja ja huomioita vuodelta 2018:

- Erätarkastajien tarkastamia metsästäjiä oli yhteensä 2085 kpl, joista 96,3 %:lla metsästyksen liittyvät asiat olivat kunnossa. Rikkeitä todettiin 77 kpl.
- Ilmoituksia kanalintuja tieltä ampuvista henkilöistä edellisvuotta enemmän. Verekseltään tavattuja tieltäampujia 6 kpl.
- Kuten aiempinakin vuosina, erätarkastajia työllisti aseiden kuljettamiseen liittyvät rikkeet, sekä puutteet hirvenmetsästäjien huomiovaatetuksessa.
- Erätarkastajien tekemiä tarkastuksia kalastukseen liittyen tehtiin yhteensä 2014 kpl ja 81,1 %:ssa tarkastuksista asiat olivat kunnossa. Rikkeitä todettiin 398 kpl.
- Suuri osa rikkeistä koski pyydysten puutteellisia merkintöjä ja kalastonhoitomaksun puuttumista. (Metsähallituksen erävalvontaraportti 2018.)

5.3 Oma kokemus erävalvonnasta

Omat käytännön kokemukseni erävalvonnasta ovat suppeat. Kuten jo tutkimuksen alussa totesin, en ole koskaan kohdannut metsästäessäni, tai kalastaessani erävalvontaa suorittavaa henkilöä.

Poliisi AMK -tutkimuskuulumme kuuluva työharjoittelu oli 24.12.2018 – 13.10.2019. Tuona aikana otin työpaikalla puheeksi erävalvonnan ja tapasin myös sitä suorittavia poliiseja. Kerroin, että tulen tekemään opinnäytetyöni juurikin tästä aiheesta. Ilmaisin kenttäharjoittelun aikana kiinnostukseni erävalvontaa kohtaan ja pääsin tekemään kaksi viimeistä vuoroani sitä partiokaverini kanssa.

Nämä kaksi vuoroa valvoimme lähinnä metsästystä Oulun ja Iin pohjoisilla alueilla. Katsoimme ennalta kartalta, mitä paikkoja meidän kannattaisi kiertää. Päätöksemme pohjautui siihen, missä valtion metsästysmaat sijaitsivat. Tässäkin kohtaa kuitenkin partiokaverini jonkinlainen tuntemus alueesta oli mielestäni hyödyksi. Itse en ollut koskaan kyseisillä alueilla liikkunut, joten oma päätökseni olisi pohjautunut ainoastaan metsästysmaiden sijaintiin, maastokarttoihin ja siihen, missä olisin metsästäjien olettanut liikkuvan.

Emme löytäneet ohjetta erävalvontaan ja minulle jäi epäselväksi, oliko sellainen laadittu jossain vaiheessa. Toimintamallimme oli, että ajoimme metsästysmailla syrjäiteitä ja puhallutimme ja jututimme kaikkien vastaantulevien autojen kuljettajat. Tavatessamme metsästäjiä tarkistimme, että he olivat maksaneet asianmukaisesti riistanhoitomaksun, alueen metsästysluvat ja että heillä oli mukana olleisiin aseisiin aseluvat.

Metsästäjiä liikkui käynnissä olevasta linnustuskaudesta ja hyvästä säästä huolimatta vähän. Mietimme partiokaverini kanssa, että työvuorot olisi pitänyt aloittaa jo aiemmin. Metsäteillä olisi pitänyt olla ainakin 2-3 tuntia aiemmin, eli silloin, kun oli vielä hämärää. Tähän aikaan yleensä monet metsästäjät lähtevät metsästämään metsäkanalintuja, koska silloin linnutkin ovat yleensä puissa ja aukeilla alueilla, kuten soilla.

Yhdeksi suureksi ongelmaksi koimme myös sen, että ainakin Oulun alueella tapana on tehdä erävalvontaa viikonloppuisin. Silloin kyllä on metsästäjiä liikkeellä, mutta voidaan ehkä olettaa heidän olevan arkisin työssä käyviä ihmisiä, joilla on luvat kunnossa. Valvonta keskellä viikkoa on taas erittäin vähäistä, jos sitä edes on olemassa. Tällöin myös metsästysmailla on ehkä huomattu, että poliisin liikkuminen alueella on tavallistakin vähäisempää. Tästä heräsi ajatus siitä, että pitäisikö valvonnan olla satunnaisempaa ja jaettu enemmän eri viikonpäiville?

6 HAASTATTELUT

6.1 Haastateltavat henkilöt

Haastateltaviksi henkilöiksi valitsin poliisissa työskentelevät eräyhdyshenkilöt Oulun, Joki-laaksojen, Koillismaan ja Kainuun kenttäjohtoalueilta. Poliisien lisäksi haastattelin Kainuun alueesta vastaavan Metsähallituksen erätarkastajan. Näillä henkilöillä on vahva osaaminen ja tieto erävalvonta-asioista ja mielestäni heiltä saa ajankohtaiset ja realistiset vastaukset tutkintakysymykseen siitä, millä tasolla valvonta tällä hetkellä on.

6.2 Haastatteluiden tavoitteet ja toteutus

Haastatteluiden tavoitteena oli saada mahdollisimman kattavat vastaukset valittuihin tutkintakysymyksiin. Tavoite oli saada faktoja ja mielipiteitä siitä, miten erävalvontaa alueilla tehdään, onko se riittävää ja miten sitä voitaisiin kehittää. Samalla toivoin vastausten tuovan esille aiheeseen liittyviä näkemyseroja ja eroavaisuuksia alueiden välillä esimerkiksi toimintatapojen, tai erävalvonnan toimivuuden suhteen.

Toteutin haastattelut suurimmaksi osaksi sähköpostitse. Haastateltavani olivat sen verran kaukana kotikaupungistani Oulusta, että päätin tämän olevan tässä tilanteessa tarkoituksenmukaisin tapa. Kävin haastattelemassa lisäksi Oulun kenttäjohtoalueen eräyhdyshenkilöä aiheesta kasvotusten.

Toteutin haastattelut ottamalla ensiksi yhteyttä sähköpostitse haastateltaviin henkilöihin ja kysymällä heidän halukkuuttaan haastatteluun osallistumiseen. Onnekseni kaikki viisi haastateltavaa suostuivat haastatteluun. Tämän jälkeen lähetin heille laatimani haastattelurungon heidän sähköposteihinsa.

Kun haastattelulomakkeet vastauksineen palasivat, luin vastaukset ja analysoin niitä. Etsin niiden välisiä yhteneväisyyksiä ja eroja. Vastauksista saikin muodostettua kuvaa siitä, millaista valvonta on ja mitä ihmiset toivoisivat asian suhteen kehitettävän. Haastattelutuloksia lukiessa on syytä muistaa se, että vastaukset pohjautuvat haastateltavien omiin käsityksiin ja kokemuksiin asioista. En ole haastatteluosiossa käyttänyt apuna esimerkiksi tilastoja, vaan ne pohjautuvat täysin haastatteluista saatuihin vastauksiin.

Jaoin kysymyksen viiden pääotsikon alle. Halusin kategorioida kysymyksiä siksi, että niiden tuloksia olisi helpompaa analysoida ja tulokset olisi helpompi kirjoittaa auki tähän tutkimukseen. Pääotsikot olivat seuraavanlaiset:

- Haastateltava henkilö
  - o Ideana oli saada tietoa siitä, millainen haastateltavan historia erävalvonnan suhteen on.
- Yleistä erävalvonnasta
  - o Tämän pääotsikon alaiset kysymykset selvittivät yleisiä asioita erävalvontaan liittyen. Osa kysymyksistä koski haastateltavan oman kenttäjohtoalueen, tai toimialueen tapoja, sekä käytäntöjä.
- Erävalvonnan nykytila
  - o Otsikon mukaisesti tarkoituksena oli selvittää, millä tasolla erävalvonnan riittävyys ja tehokkuus haastateltavan käsityksen mukaan on yleisesti, sekä hänen kenttäjohto- ja toimialueellaan.
- Erävalvonnan kehittäminen
  - o Kysymyksillä pyrittiin selvittämään sitä, mitkä haastateltavan kokemuksen mukaan ovat haasteellisimpia asioita valvoa ja miten erävalvontaa voitaisiin yleisesti parantaa.
- Lisäkysymykset
  - o Tämän viimeisen otsikon alla olevien kysymysten luonne oli vapaampi ja niiden oli lähinnä tarkoitus toimia tukena ja vinkkeinä tutkimuksen tekijälle itselleen tutkimusta tehdessä.

6.3 Erävalvonta Oulun, Jokilaaksojen, Koillismaan ja Kainuun kenttäjohtoalueilla

Tämän otsikon alla käsittelen pääosin haastattelurungon otsikoiden ”yleistä erävalvonnasta” ja ”erävalvonnan nykytila” alaisiin kysymyksiin kerättyjä vastauksia.

Ohjeistus. Kysyin haastateltavilta, onko heidän asemallaan laadittu ohjeistusta erävalvonnan suorittamiseen. Haastatteluiden vastauksista selvisi, että yhdelläkään neljän kenttäjohtoalueen asemalla, jossa haastateltava eräyhdyshenkilö työskenteli, ei ole tällä hetkellä laadittua ohjetta. Ainoastaan Jokilaaksojen haastateltavan henkilön mukaan tällainen ohje on joskus aiemmin ollut olemassa. Kainuun erätarkastajan mukaan heillä on käytössään erilaisia ”taskuoppaita” ja joihinkin erikoisempiin tehtäviin on asian hyvin hallitsevat erätarkastajat laatineet tiivistelmiä valvonnan ohjeeksi.

Suunnitelma. Toisena kysymyksenä kysyin, laaditaanko asemilla vuosittaista suunnitelmaa erävalvontaan. Tämä asia vaikutti vastausten perusteella olevan hyvin hallinnassa. Kaikilla alueilla laadittiin vuosittainen suunnitelma valvonnan tueksi joko päällystöön kuuluvan poliisimiehen, tai eräyhdyshenkilön toimesta. Eräyhdyshenkilön laatiman ohjeen hyväksyy erävalvonnasta vastaava päällystöön kuuluva poliisimies. Metsähallituksella suunnitelma laaditaan usealla eri tasolla, joista sovitaan alueen toimintasuunnitelmissa. Lisäksi asiaa käydään vielä tarkemmin läpi esimiehen kanssa tulokeskusteluiden yhteydessä.

Erävalvontaraportti. Kysyin Metsähallituksen erätarkastajalta, kuinka vuosittainen erävalvontaraportti laaditaan. Suora lainaus haastattelusta: *Jokainen erätarkastaja tekee numeerisen raportin suoritteista ja niihin liittyvistä seuraamuksista. Lisäksi jokainen tekee muutamaa vakioituihin otsikoihin perustuvan kertomuksen eri teemoista omalla toimialueellaan.*

Yleisimmät asiat. Kysyttäessä yleisimmistä asioista, joihin erävalvonnan yhteydessä puututaan, olivat vastaukset kirjavia. Oulussa mainittiin esimerkiksi aseiden vääräntoimintaa, ajoneuvossa, normaali lupien tarkastaminen, sekä yleinen neuvonta ja kysymyksiin vastaaminen. Jokilaaksoissa nykyisin painopiste on suurpetojen salametsästyksessä. Aiemmin laillisuusvalvonta on painottunut enemmän jahtikausien avauspäiviin. Koillismaalla erävalvonnassa tavatut rikkeet ovat usein vähäisiä ja suurin osa sakkoseuraamuksista langetetaan yleensä kalastukseen liittyvien lupien puutteellisuudesta. Kainuussa luvat tuntuvat olevan pääosin kunnossa. Ennen erävalvonnan yhteydessä usein työllistivät rattijuopumukset.

Metsähallituksen erätarkastaja kertoi myös yleisimpien rikkeiden liittyvän kalastukseen. Näistä yleisimmät ovat passiivisten pyydysten merkinnät, kalastonhoitomaksun suorittamattomuus ja Metsähallituksen vapakohteiden sääntöjen noudattaminen.

Rikokset. Tämän otsikon alainen viimeinen kysymys koski sitä, onko metsästyksen ja kalastukseen liittyvät rikkeet muuttuneet viime vuosina. Keskeiseksi aiheeksi nousi suurpetojen salametsästys.

Oulussa suurpedot ovat tulleet alueelle, joka osaltaan näkyy rikosten laadussa. Kansalaisten ilmoituskynnys metsästysrikoksiin liittyen on madaltunut ja eräyhdyshenkilö saa vihjeitä viikoittain.

Myös Jokilaaksoissa suurpetojen salametsästys on lisääntynyt petoeläinten määrän kasvun myötä, erityisesti suden osalta. Hirvijahti on muuttunut ”siistimmäksi” ja pienriistan metsästys on laskussa. Kanalinnuksessa vihjeitä tulee lainvastaiseen tieltä metsästämiseen ja ajoneuvojen käyttöön liittyen. Kalastuksessa tavallisimmat rikkeet liittyvät lupien puuttumattomuuteen. Huomionarvoisena valvottavana asiana mainittiin myös arvokalojen rauhoitusten ja rajoitusten rikkomiset.

Koillismaalla karhunmetsästys on kehittynyt karhukannan vahvistumisen myötä. Siihen liittyvät lieveilmiöt ovat selvästi nähtävissä, mutta ne ovat vaikeasti toteennäytettävissä. Ravintohoukuttimen hyväksikäyttö on yleistä. Lisäksi laillinen kuvaushaaskatoiminta keskeisillä metsästysalueilla on erävalvonnan kannalta erittäin ongelmallista.

Kainuusta nostettiin esille oleellinen seikka kaikkeen valvontaan liittyen. Rikosmäärät riippuvat paljon siitä, kuinka paljon valvontaan panostetaan. Myös Kainuussa suurpetojutut ovat lisääntyneet, mutta niiden valvontaan on panostettukin enemmän. Suurpetojen salapyynnin osalta voidaan puhua järjestäytyneestä ja ammattimaisesta rikollisuudesta. Moottorikelkkojen käyttö on yleistynyt metsästysrikoksissa.

Metsähallituksen erätarkastajan mukaan aiemmin lainsäädäntöön tullut pyydysten merkintävelvollisuus vaatii paljon seurantaa ja siinä on edelleen paljon puutteita. Metsästyksessä käytettävä lisääntynyt tekniikka on muuttanut metsästystä hektisemmäksi ja toisinaan moottorikulkuneuvon välittömän läheisyyden hyväksikäytön kiellot ja aseiden kuljettamiseen liittyvät säännökset laiminlyödään.

6.4 Valvonnan nykytila

Tämän otsikon alla käsittelen pääosin haastattelurungon otsikon ”erävalvonnan nykytila” alaisiin kysymyksiin kerättyjä vastauksia.

Valvonnan riittävyys. Kysymyksenä oli, että onko valvontaa haastateltavien alueilla heidän mielestään riittävästi ja onko se suunnattu oikein paikallisesti ja ajallisesti?

Oulun eräyhdyshenkilön mielestä valvontaa ei ole liiaksi, mutta resurssit ja poliisin päätoimialue tiedostaen se on luultavasti riittävää. Ajallisesti ja paikallisesti suunnattu valvonta on aina suunniteltua ja perustuu valvontapartioihin osallistuvien poliisien tietoihin, sekä vihjeisiin ja pyyntöihin.

Jokilaaksoissakin valvonnan määrää pidetään varsin vähäisenä. Viime vuosina valvontaa enemmän kohdennettu suurpetojen salapyyntiin ja sen kriisialueille. Tämä syö resursseja muusta valvonnasta.

Koillismaallakaan valvontaa ”ei ole ainakaan liikaa”. Nykyiseen resursointiin Koillismaan eräyhdyshenkilö on kuitenkin tyytyväinen. Toimintaa auttaa aktiivinen rajaseuturyhmän toiminta.

Kainuussa ainakin Kajaanissa on resurssipulaa, eikä valvontaa ole tarpeeksi. Valvontavuoroja ei Kajaanissa juurikaan ole, mutta ylempänä Kainuussa valvontaa tehdään enemmän PTR-yhteistyönä.

Kainuun erätarkastajan mielestä valvontaa olisi lisättävä erityisesti toimivaltaisen viranomaisen, eli poliisin puolelta. Poliisin valvontatoiminta lähestyy nollaa. Suunnittelulla ja tilannekuvan ylläpidolla pyritään puristamaan vähäisistä resursseista kaikki teho irti.

Lukumäärät. Kaikilla alueilla erävalvontaa suorittavien henkilöiden lukumäärät vaihtelivat muutamasta henkilöstä noin kymmeneen henkilöön.

Tehokkuus. Poliisien keskuudessa vastaajien mielipide oli todella yhtenäinen. Erävalvonnan suurin vaikutus on sen näkyvyys ja sen tuottama ennaltaehkäisevä vaikutus. Rikosten paljastumisen ja selvittämisen kannalta metsästysrikokset ovat todella hankala ja hyvästä tueurista kiinni oleva rikollisuuden muoto, koska ne tapahtuvat usein piilossa. Kalastus on joillain alueilla jäänyt pitkälti kalastuksenvalvojien vastuulle. Erätarkastajan mukaan pahimpia ilmiöitä saadaan hillittyä niihin keskittymällä, mutta tämä syö resursseja muusta valvonnasta.

Yhteistyö. Kaikkien vastaajien kesken heidän näkemyksensä yhteistyön määrästä oli sama. Yhteistyötä tehdään aktiivisesti poliisin, Rajavartiolaitoksen ja Metsähallituksen kesken. Alueellisesti yhteistyötä voidaan myös tehdä riistanhoitoyhdistysten metsästyksenvalvojien ja Luonnonvarakeskuksen kanssa. Osa vastaajista mainitsikin aktiivisen viranomaisyhteistyön olevan elinehto toimivalle erävalvonnalle.

6.5 Valvonnan kehittäminen

Tämän otsikon alla käsittelen pääosin haastattelurungon otsikon ”erävalvonnan kehittäminen” alaisiin kysymyksiin kerättyjä vastauksia.

Valvonnan haasteet. Kysymyksenä oli, että mitkä ovat erävalvonnan suurimmat haasteet, tai haasteellisimmat yksittäiset valvottavat asiat. Vastaajat lähestyivät aihetta useilta eri kanteiltä.

Oulusta mainittiin metsästysrikollisuuden vaikea luonne, piilorikollisuus. Sen esille saaminen on vaikea tehtävä. Tutkinta on haastavaa, koska tällaisiin rikoksiin tarvittaisiin perehtyneisyyttä. Kannettavista laitteista, kuten puhelimista, gps-laitteista ja tutkista pitäisi saada kaivettua tarpeelliset tiedot esille tutkinnan tueksi. Usein pakkokeinoja tulisi myös käyttää kiireellisesti, kun rikosasia on kaivettu valvonnan yhteydessä esille. Tähän ei aina ehditä ja se tietysti vaikeuttaa riittävän näytön hankkimista oleellisesti.

Jokilaaksojen vastauksessa todettiin normaalien lainkuuliaisten metsästäjien valvomisen olevan helppoa, mutta rikosten esiin kaivaminen metsien keskeltä riittävine näyttöineen on vaikeaa. Suurpetojen, etenkin suden, salapyynnistä on vaikeaa saada kansalaisilta tieoja. Vihjeet ja vinkit helpottaisivat valvonnan kohdentamista. Ajoneuvojen ja teiden lainvastainen hyväksikäyttö metsästyksessä on metsästäjienkin keskuksessa moraalitonta toimintaa. Näistä teoista kiinnijäämistä voidaan pitää lähes vahinkona. Saaliskiintiöiden valvonta on puutteellista.

Koillismaalla haasteeksi koettiin suuret valvonta-alueet ja vähäiset resurssit. Myös karhunmetsästyksessä ravintohoukuttimen käyttö on haasteellinen asia. Talviaikaan moottorikelkkojen avulla tapahtuva suurpetojen tappaminen poronhoitoalueella on suuri haaste.

Kainuussa haasteeksi koettiin ammattimainen rikollisuus ja sen paljastaminen. Karhunmetsästyksessä laitton ravintohoukuttimen käyttö on yleistä ja tällaiseen toimintaan saatavan näytön hankkiminen on haastavaa. Kainuusta erätarkastaja piti haasteellisena susiin liittyviä kysymyksiä.

Ominaisuudet. Kysymyksellä halusin selvittää, mitä ominaisuuksia ja taitoja erävalvontaa tekevän henkilön on hyvä omistaa haastateltavien mielestä.

Oulun haastateltavan mukaan tällaisia ominaisuuksia ovat perehtyneisyys tämänhetkisiin la-keihin ja asetuksiin. Taito liikkua maastossa ja käsitys näytön kokoamisesta rikosasiassa, kuten esimerkiksi lumijäljet, luodit kaadetuista eläimistä ja datan saaminen tekijän laitteista.

Koillismaaltakin maastossa liikkumisen taitoa pidettiin tärkeänä. Harrastuneisuutta eräasi-oihin katsottiin eduksi. Moottorikelkkapoliisin koulutus on välttämätön, sekä lisäksi mön-kijä-, vene ja rpas-koulutukset ovat hyödyllisiä.

Jokilaakson haastateltava nosti myös esiin aihealueen säännösten hyvän tuntemisen, sekä metsästys- ja kalastustapojen, sekä menetelmien ymmärtämisen. Erätaitojen lisäksi suori-teut moottorikelkka- ja mönkijäkoulutukset ovat oleellisia asioita erävalvontaan liittyen. Ylei-sesti myös luonnon tuntemusta, kuten eri eläinlajien elintapojen tietämistä pidettiin hyvänä ominaisuutena. Rikospaikkatutkinnan perusasiat on hallittava ja kärsivällisyyttä täytyy löy-tyä.

Kainuusta mainittiin asiaan liittyvän kokemuksen ja yhteistyökyvyn olevan arvokkaita omi-naisuuksia. Aito kiinnostus luontoon ja eläimiin lisää motivaatiota vaikeampienkin tehtävien hoitoon ja se taas kehittää osaamista päivä päivältä.

Valvonnan kehittäminen. Tällä kysymyksellä halusin tietää, mikä on haastateltavien näke-mys siitä, kuinka valvontaa voitaisiin kehittää paremmaksi nykyisten resurssien puitteissa.

Oulun eräyhdyshenkilön mukaan valvontaan voitaisiin ottaa enemmän yhdistysten ja seuro-jen valvojia. Myös ”rajaseuturyhmien” toimintaa tulisi kehittää maanlaajuiseksi, koska tällä hetkellä tällaista toimintaa on ainoastaan Pohjois-Suomessa. Rajaseuturyhmä on verkosto, johon kuuluu rajavartiolaitos, Metsähallitus ja poliisi.

Koillismaan haastateltava nosti kehityskohdaksi koulutuksen. Hänen mukaansa esimerkiksi moottorikelkka- ja mönkijäkoulutuksiin voitaisiin yhdistää erävalvontakoulutusta, jollaista ei tällä hetkellä ole ollenkaan.

Myös Jokilaaksosta oltiin sitä mieltä, että koulutus olisi tarpeen. Tiedustelu, yhteistyö mui-den valvojien kanssa, sekä teknisten mahdollisuuksien hyödyntäminen olisivat myös haas-tateltavan mukaan kehitettäviä kohtia.

Kainuun haastateltavien mukaan nykyiset resurssit ovat kehityksen kannalta haastavia. Kuitenkin tiivistämällä edelleen erätarkastajien yhteistyötä voitaisiin kehitystä saada aikaan.

Yhteistyön kehittäminen. Tällä kysymyksellä haettiin haastateltavien näkemystä siitä, olisiko erävalvontayhteistyötä tarpeellista lisätä ja parantaisiko se valvonnan tehokkuutta.

Oulusta korostettiin edelleen Pohjois-Suomen hyvää yhteistyöverkostoa, rajaseuturyhmä. Myös riistanhoitoyhdistysten alaisuudessa toimivien metsästyksenvalvojien tärkeää osaa korostettiin, mikäli sitä pystytään vain hyödyntämään.

Koillismaalla ja Jokilaaksoissa oltiin yhtä mieltä siitä, että yhteistyötä olisi ehdoton tarve lisätä. Kainuussa valvonta on jo nyt yhteistyön varassa, eikä valvontavastuuta mieluusti lähdetäisi vierittämään metsästäjille. Metsähallituksen erätarkastajan kanta asiaan oli, että poliisin pitäisi saada resursseja perusvalvontaan, jottei rikosten paljastamisen ja tutkimisen osaaminen alkaisi kadota.

7 POHDINTA

Tämän opinnäytetyön viimeisessä luvussa tarkastelen työn onnistumista ja sitä, valmistuiko se siten kuin oli alun perin tarkoitus. Vertaan lopputulosta ennen työn aloittamista laatimaani opinnäytesuunnitelmaan. Tarkastelen myös työn validiteettia ja reliabiliteettia.

Käyn myös läpi haastatteluista ja muista lähteistä saatua tietoa tutkimuskysymysten kannalta. Lopussa on siis tehty yhteenveto tutkimustuloksista.

7.1 Työn toteutus ja onnistuminen

Opinnäytetyön yhtenä tarkoituksena oli toimia tietopakettina erävalvonnasta ja metsästyksestä kiinnostuneelle henkilölle. Mielestäni tässä onnistuin hyvin. Olen koonnut tähän työhön oleelliset perustiedot näihin edellä mainittuihin asioihin liittyen ja käsitellyt niitä myös lainsäädännölliseltä kannalta. Lainsäädännöllisellä näkökannalla mukaan on saatu tuotua myös hyödynnettävyyttä niitä henkilöitä ajatellen, jotka esimerkiksi hieman satunnaisemmin työssään suorittavat erävalvontaa. Heille opinnäytetyö voi ainakin jossain määrin toimia epävirallisena ohjeena.

Ajallisesti opinnäytetyön vaiheet ja valmistuminen venyivät hieman. Alkuperäinen tarkoitus oli saada opinnäytetyö valmiiksi hyvissä ajoin ennen joulukuuta 2019, mutta erinäiset opinnäytetyöstä riippumattomat asiat venyttivät työn valmistumista hieman. Nyt työ valmistuu joulukuun 2019 aikana.

Jos aikatavoitteita ei oteta huomioon, etenin työtä tehdessäni melko tarkasti siten, kuin olin opinnäytesuunnitelmassani aikonutkin. Työn tekeminen alkoi aihealueeseen liittyvän kirjallisuuden hankinnalla ja sopivien haastateltavien etsimisellä. Kirjallisuutta haalin kasaan Poliisiammattikorkeakoulun kirjastoa apuna käyttäen. Suuressa osassa olivat tietysti internetistä löytyvät sivustot, joilla käsiteltiin metsästystä, kalastusta ja erävalvontaa. Käytin pääasiassa vain luotettavia sivustoja, kuten Metsähallituksen ja muiden viranomaisten sivustoja.

Haastateltavien henkilöiden selvittäminen tapahtui jouhevasti. Puhuvin Oulun poliisilaitoksella työskentelevien ihmisten kanssa aiheesta ja sain heiltä nimiä. Tarkoitukseni oli ottaa haastateltavia maksimissaan viisi, joka sitten olikin haastateltavien lopullinen määrä.

Haastattelujen osalta otin haastateltaviin poliisin eräyhdyshenkilöihin ensin yhteyttä sähköpostilla, jossa kysyin alustavasti halukkuutta haastatteluihin osallistumiseen. Onnekseni kaikki neljä suostuivat tähän. Pienellä viiveellä päätin myös ottaa haastatteluun yhden erätarkastajan Metsähallitukselta. Tästä sovin haastateltavan kanssa puhelimitse. Haastattelut toteutettiin sähköpostitse. Sillä saatiin säästettyä aikaa ja runsas määrä ajokilometrejä, mutta se myös osaltaan toi haastatteluiden tuloksiin suppeutta, koska kirjallisesti saadut vastaukset eivät tietenkään ole yhtä kattavia, kuin suullisesti haastattelutilanteessa saadut. Oulun eräyhdyshenkilön kanssa puhuin usein aiheesta myös kasvotusten ja häneltä sainkin vinkkejä ja tietoja työtäni varten.

7.2 Tutkimustulokset ja johtopäätökset

Lopuksi käydään läpi esiin nousseita tutkimustuloksia ja johtopäätöksiä. Haastattelut, sekä muu kerätty tieto herättivät ajatuksia siitä, miten erävalvontaa nykyään suoritetaan ja mitä siinä voitaisiin kehittää.

7.2.1 Erävalvonnan tärkeys

Poliisin tekemän erävalvonnan yhtenä vahvimista puolista voidaan nähdä olevan sen ennalta ehkäisevä vaikutus. Erävalvontaa luonnehdittiinkin erään haastateltavan toimesta eräänlaiseksi ”värien näyttämiseksi”, eli poliisin läsnäoloksi kansalaisten keskuudessa. Kun poliisin nähdään liikkuvan erämailla, ymmärtävät ihmiset, että myös siellä on mahdollista

jäädä kiinni vääränlaisista lainvastaisista menettelytavoista. Vesillä veneellä liikkuesssa poliisi on varmasti myös näky, joka saa kalastajien päässä syttymään ajatuksen siitä, että olivat ne omat kalastusluvut nyt kunnossa. Kun ihmiset kuulevat, että poliisi valvoo metsiä ja vesiä, se nostaa varmasti ihmisten kynnystä lähteä luvatta pyyntiin, tai harrastaa pyyntiä muuten lainvastaisesti.

Erävalvonnan yhteydessä suoritetaan usein myös liikennevalvontaa puhalluttamalla metsäteillä vastaan tulevia autoilijoita. Samalla kuljettajaa puhutetaan siitä, millä tarkoituksella hän on liikkeellä, eli onko hän esimerkiksi metsästäjänä. Usein saadaan myös paikallista tietoa siitä, missä päin metsästäjiä on liikkeellä ja valvontaa voidaan suunnata sinne. Samalla on myös yksi ihminen lisää kertomassa tutuilleen siitä, että poliisi valvoo maastoa ja ennaltaehkäisevää vaikutusta on saatu aikaan.

Tietenkään aina pelkästään ennaltaehkäisevä vaikutus ei riitä, vaan ihmiset tekevät rikoksia siitä huolimatta. Silloin poliisilain mukaisesti poliisi paljastaa, tutkii ja saattaa syyteharkintaan tapahtuneet rikokset. Metsästys- ja kalastusrikostenkin kanssa kyse on aivan samanlaisesta prosessista, kuin muidenkin rikosten kanssa. Usein vain näiden rikosten tapahtumaympäristö on melko erilainen.

7.2.2 Erävalvonnan määrä ja riittävyys

Tutkimuksen haastatteluosion osalta voidaan todeta, etteivät haastattelut tuottaneet täysin toivotunlaista lopputulosta. Haastattelut vastaavat yleisesti kaikkiin viiteen tutkimuskysymykseen, mutta tulokset eivät ole mitattavissa. Yksi tutkimuskysymyksistä pyrki saamaan vastausta siihen, onko erävalvonta riittävällä tasolla tutkittavalla alueella. Kyseisen tutkimuskysymyksen tutkimustuloksen osalta validiteetti ja reliabiliteetti eivät ole mielestäni kovin vahvoja. Itsessään tutkimuskysymys erävalvonnan riittävydestä on muotoiltu hieman liian laajasti, koska valvonnan ”riittävyys” on erittäin hankalasti mitattavissa oleva asia. Ehkä verraten rikostilastoja ja suoritettua valvontaa ajallisesti ja paikallisesti voitaisiin tähän saada jotain konkreettisempaa tulosta, mutta asiasta ei silti voitaisi tehdä selvää johtopäätöstä.

Lisäksi tällaisten tilastojenkin tulkitseminen olisi haastavaa, jos tulkinalla halutaan saada johtopäätös valvonnan riittävydestä. Haastatteluissa esiin tuotu ajatus siitä, lisääntyvätkö rikokset tilastollisesti sitä mukaa, kun valvonnan määrää kasvatetaan, on otettava huomioon. Esimerkiksi jollain alueella rikoksia voidaan paljastaa tehokkaastikin, mutta johtuuko se pelkästään siitä, että valvontaa on suunnattu sinne enemmän. Jollain toisella alueella valvonta

voi olla täysin satunnaista ja sitä pidetään riittävänä, koska alueelta ei tule ilmoituksia rikoksista ja nekin tapahtuvat rikokset jäävät valvonnan vähäisyyden vuoksi pimentoon. Haastatteluissa tuli esiin myös kommentti, että usein erävalvontaa ohjataan kansalaisilta saatujen vihjeiden perusteella. Näinhän tietysti tuleekin toimia, mutta kuinka paljon jää valvomattomia alueita, joilla tapahtuvista rikoksista ei poliisilla, tai kellään muullakaan valvontaviranomaisella ole tietoa. Näistä edellä mainituista seikoista johtuen pidän valvonnan riittävyyden mittaamista todella hankalana.

Siltikin haastatteluista saatu tieto mielestäni antoi hyvin kuvaa siitä, mitä mieltä erävalvontaa tutkittavalla alueella tekevät henkilöt erävalvonnan nykytilasta ovat. Yleisesti erävalvontaan suunnattuja resursseja pidetään vähäisenä. Toimiva yhteistyö muiden viranomaisten ja eri tahojen välillä koetaan erittäin tärkeäksi, jotta toimivaa erävalvontaa voidaan suorittaa nykyisillä vähillä resursseilla.

7.2.3 Kehittämisen kohteet

Suurena kehittämisen kohteena näkisin itse haastatteluista esiinnousseen seikan, joka oli erävalvontaan liittyvän koulutuksen puuttuminen poliisissa kokonaan. Erävalvontaa suorittaville henkilöille moottorikelkka-, mönkijä- ja venekoulutuksia pidettiin tärkeinä, jopa välttämättöminä. Olisiko mahdollista saada näiden rinnalle myös jonkinlainen koulutus erävalvonnasta, sekä metsästys- ja kalastusrikosten tutkimisesta. Edellä mainitut rikollisuuden lajit ovat hankalia jo sen takia, että ne useimmiten tapahtuvat piilossa. Metsässä, tai vesistöillä ei usein ole todistajia, joita asiassa voitaisiin kuulla. Puuttuvan koulutuksen vallitessa voidaan pitää lähestulkoon välttämättömyytenä erävalvontaa suorittavan henkilön omaa harrastuneisuutta ja kiinnostuneisuutta metsästystä, kalastusta ja luonnonsuojelua kohtaan.

Metsästysrikokset ovat haastavia tutkittavia rikoksia, joihin pitäisi pystyä puuttumaan nopeasti. Maastossa tehtävät ensitoimet ja huolellinen paikkatutkinta määrittävät pitkälti sen, kuinka hyvin asia saadaan lopulta tutkittua. Maastossa tapahtuneet rikokset ovat esimerkiksi kaupunkialueilla tapahtuneisiin rikoksiin nähden usein hankalampia näyttää toteen. Maastosta ei usein löydy todistajia kuultavaksi, kameravalvontaa ei ole, eikä rikoksesta välttämättä muutenkaan jää selviä merkkejä. Tämän takia ymmärrys siitä, mitä rikospaikalla täytyy ottaa huomioon, on tärkeää menestyksekkään rikoksen tutkimisen kannalta. Esimerkiksi pakkokeinoista laite-etsintä voi olla hyödyllinen metsästysrikoksen tutkinnassa. Mikäli kyseessä on vaikkapa suurpedon salametsästys, niin puhelimista ja gps-laitteista voidaan etsiä metsästäjien sijaintitietoja, merkintöjä ja lähetettyjä viestejä luvattomaan pyyntiin liittyen.

Partion hyvinkään tekemät ensitoimet rikospaikalla eivät takaa tutkinnan onnistumista, mikäli tutkija ei tiedä metsästysrikoksen erityispiirteitä. Jonkinlainen perehtyminen metsästysrikoksiin olisi hyvä tutkijalla olla. Jos asiasta tietämättömälle tutkijalle annetaan pöydälle metsästysrikos, johon liittyen vieläpä ensitoimet on tehty puutteellisesti ja selostus epäselvä, niin ei voida katsoa olevan kovin vahvat onnistumisen edellytykset sille, että tekijä saisi asiasta tuomion. Mielestäni poliisissa tulisi olla koulutus, joka käsittelee erävalvontaa, sekä metsästys- ja kalastusrikoksien tutkimista ja erityispiirteitä.

Myös käytännön ohjeistus erävalvonnan suorittamiseen puuttui lähes kokonaan. Haastateltujen neljän poliisin virkapaikoista yhdessäkään ei ollut tällä hetkellä virallista ohjetta asiaan. Metsähallituksellakin ohjeistuksena toimi pääasiassa itse laaditut taskuoppaat. Poliisista löytyy ohjeistuksia useimpiin asioihin, muttei tähän. Ohjeistus mahdollistaisi tehokkaamman valvonnan suorittamisen myös niille, jotka eivät sitä ole paljoa työssään tehneet, tai jotka tekevät sitä satunnaisemmin.

Erävalvonnan suhteen poliisissa laaditaan vuosittainen suunnitelma. Ehkä tätä suunnitelmaa voidaan pitää jonkinlaisena ohjeena, joka ainakin osaltaan ohjaa valvonnan tekemistä ajallisesti ja paikallisesti. Jo suunnitteluvaiheessa olisi tärkeää toimia yhteistyössä muiden valvontaviranomaisten kanssa, jotta valvontaa voitaisiin kohdentaa yhteisin voimavaroin. Pelkästään poliisin resurssit eivät yksinään riitä tehokkaaseen valvontaan, koska valvottavat alueet ovat suuria ja niiden kokoon nähden resurssit vähäisiä. Tällaisia ”rajaseuturyhmiä” pohjoisessa Suomessa jo on ja ne koostuvat useammasta eri valvontaviranomaisesta ja -tahoista. Mielestäni kyseiset ryhmät ovat hyvä esimerkki siitä, miten valvontaan saadaan lisää tehoa tekemällä yhteistyötä. Eri ryhmien paikallistuntemus on suureksi avuksi valvontaa suunniteltaessa ja tehdessä. Jos tällaisten yhteistyöryhmien toiminta saataisiin vakiinnutettua valtakunnallisesti, voisi valvonnan tehokkuus parantua. Poliisin osa ja vahvuus, tai velvollisuus kuitenkin loppujen lopuksi on olla se viranomainen, joka tutkii rikokset. Tämä tehtävä kuuluu poliisille ja poliisilla pitäisi olla siihen riittävät resurssit ja taitotaso.

LÄHTEET

Lait:

Ampuma-asetaki 9.1.1998/1

Kalastuslaki 10.4.2015/379

Laki Metsähallituksen erävalvonnasta 22.12.2005/1157

Laki riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta 28.6.1993/616

Metsästysasetus 12.7.1993/666

Metsästyslaki 28.6.1993/615

Poliisilaki 22.7.2011/872

Rajavartioliaki 15.7.2005/578

Riistahallintolaki 18.2.2011/158

Rikoslaki 19.12.1889/39

Muut lähteet:

Eero Vänskä 2005: Metsästysrikostutkinta ja sen ongelmat, Poliisipäällystön tutkinto nro 9

Erävalvonta valtion mailla. Metsä-sivusto. Luettavissa:

<http://www.metsa.fi/eravalvonta> Luettu 15.10.2019

Hirvenmetsästyksen alueluvat. Eräluvut-sivusto. Luettavissa:

<https://www.eraluvat.fi/metsastys/hirvenmetsastuksen-alueluvat.html> Luettu 10.10.2019

Karhunmetsästys poronhoitoalueella. Eräluvut-sivusto. Luettavissa:

<https://www.eraluvat.fi/metsastys/suurpetoluvat/karhu-poronhoitoalueella.html>
Luettu 16.10.2019

Karhu poikkeusluvalla. Eräluvut-sivusto. Luettavissa: <https://www.eraluvat.fi/metsastys/suurpetoluvat/karhu-poikkeusluvalla.html> Luettu 16.10.2019

Keski-Pohjanmaan käräjäoikeuden tuomio 15.1.2015 nro 101900, <https://www.finlex.fi/fi/oikeus/ho/2015/vaaho2015150019#Hovioikeuden%20ratkaisu>

Laittomasti tapettujen riistaeläinten arvot päivitetään. Maa- ja metsätalousministeriön sivusto. Luettavissa:

https://mmm.fi/artikkeli/-/asset_publisher/laittomasti-tapettujen-riistaelainten-arvot-paivitetaan Luettu 9.10.2019

Metsästys. Eräluvut-sivusto. Luettavissa:

<https://www.eraluvat.fi/metsastys.html> Luettu 10.10.2019

Metsästys. Riista-sivusto. Luettavissa:
<https://riista.fi/metsastys> Luettu 22.11.2019

Pienriistaluvat. Eräluvut-sivusto. Luettavissa: <https://www.eraluvat.fi/metsastys/pienriistaluvat.html> Luettu 10.10.2019

Suomen riistakeskus 2013: Metsästäjän opas

Suurpetoluvat. Eräluvut-sivusto. Luettavissa:
<https://www.eraluvat.fi/metsastys/suurpetoluvat.html> Luettu 10.10.2019

Vahinkoperusteiset poikkeusluvut. Eräluvut-sivusto. Luettavissa:
<https://www.eraluvat.fi/metsastys/suurpetoluvat/vahinkoperusteiset-poikkeusluvut>
Luettu 16.10.2019

LIITTEET

Liite 1. Haastattelukysymykset poliisin eräyhdyshenkilöille

HAASTATTELUKYSYMYKSET

HAASTATELTAVA HENKILÖ

KYSYMYKS: Haastateltavan esittely. Kerro tämänhetkisestä työnkuvastasi, sekä siitä, millainen urahistoriasi organisaatiossasi on ollut.

VASTAUS:

K: Millainen on historiasi erävalvonnan suhteen?

V:

YLEISTÄ ERÄVALVONNASTA

K: Onko asemallanne laadittu ohjetta erävalvonnan suorittamiseen?

V:

K: Laaditaanko alueellanne vuosittainen suunnitelma erävalvontaan liittyen? Kenen tehtävä on laatia se ja milloin?

V:

K: Mitkä ovat yleisimmät asiat, joihin erävalvonnan yhteydessä puututaan?

V:

K: Ovatko metsästyksen ja kalastukseen liittyvät rikokset muuttuneet viime vuosien aikana esimerkiksi määriltään, tai tekotavoiltaan?

V:

ERÄVALVONNAN NYKYTILA

K: Onko valvontaa alueellanne mielestäsi riittävästi ja onko se suunnattu oikein paikallisesti ja ajallisesti?

V:

K: Kuinka paljon alueellanne on poliiseja, jotka suorittavat erävalvontaa?

V:

K: Mitä mieltä olet nykyisen erävalvonnan tehokkuudesta? Estetäänkö sillä hyvin metsästyksen ja kalastukseen liittyvää rikollisuutta?

V:

K: Tehdäänkö alueellanne yhteistyötä muiden organisaatioiden, tai viranomaisten kanssa erävalvontaan liittyen? Kuinka paljon?

V:

ERÄVALVONNAN KEHITTÄMINEN

K: Mitkä ovat erävalvonnan suurimmat haasteet, tai haasteellisimmat yksittäiset valvottavat asiat?

V:

K: Mitä ominaisuuksia, tietoja, tai taitoja erävalvontaa suorittavalla poliisilla olisi hyvä olla?

V:

K: Miten poliisi voisi kehittää valvontaa paremmaksi nykyisten resurssien puitteissa?

V:

K: Tarvitaanko nykyistä enemmän yhteistyötä muiden valvontaa suorittavien tahojen kanssa, jotta valvonnan tehokkuus paranisi?

V:

LISÄKYSYMYKSET

K: Kerro halutessasi jokin esimerkkitapaus, joka on jäänyt mieleesi erävalvontaa suorittamassa.

V:

K: Vapaa sana. Vinkkejä, huomioita, tai ajatuksia aiheesta tutkimuksen tueksi.

V:

HAASTATTELUKYSYMYKSET

HAASTATELTAVA HENKILÖ

KYSYMYS: Haastateltavan esittely. Kerro tämänhetkisestä työnkuvastasi, sekä siitä, millainen urahistoriasi organisaatiossasi on ollut.

VASTAUS:

YLEISTÄ ERÄVALVONNASTA

K: Onko Metsähallituksella kirjallisesti laadittua ohjetta erävalvonnan suorittamiseen?

V:

K: Laaditaanko alueellanne vuosittainen suunnitelma erävalvontaan liittyen? Kenen tehtävä on laatia se ja milloin?

V:

K: Kuinka vuosittainen erävalvontaraportti laaditaan? Tehdäänkö se valtakunnallisesti yhteistyönä muiden erätarkastajien kanssa ja kenen vastuulla se on laatia?

V:

K: Mitkä ovat yleisimmät asiat, joihin erävalvonnan yhteydessä puututaan?

V:

K: Ovatko metsästykseseen ja kalastukseen liittyvät rikkeet muuttuneet viime vuosien aikana esimerkiksi määriltään, tai tekotavoiltaan?

V:

ERÄVALVONNAN NYKYTILA

K: Onko valvontaa alueellanne mielestäsi riittävästi ja onko se suunnattu oikein paikallisesti ja ajallisesti?

V:

K: Kuinka paljon alueellanne on muita Metsähallituksella työskenteleviä henkilöitä, jotka tekevät erävalvontaa?

V:

K: Mitä mieltä olet nykyisen erävalvonnan riittävydestä? Pystytäänkö sillä puuttumaan tehokkaasti kalastukseen ja metsästyksen liittyviin rikkeisiin?

V:

K: Tehdäänkö alueellanne yhteistyötä muiden organisaatioiden, tai viranomaisten kanssa erävalvontaan liittyen? Kuinka paljon?

V:

K: Kuinka aktiivista Metsähallituksen ja poliisin yhteistyö erävalvonnan suhteen on?

V:

ERÄVALVONNAN KEHITTÄMINEN

K: Mitkä ovat erävalvonnan suurimmat haasteet, tai haasteellisimmat yksittäiset valvottavat asiat?

V:

K: Mitä ominaisuuksia, tietoja, tai taitoja erävalvontaa suorittavalla henkilöllä olisi hyvä olla?

V:

K: Miten Metsähallitus voisi kehittää valvontaa paremmaksi nykyisten resurssiensa puitteissa?

V:

K: Tarvitaanko nykyistä enemmän yhteistyötä muiden valvontaa suorittavien viranomaisten ja tahojen kanssa, jotta valvonnan tehokkuus paranisi?

V:

LISÄKYSYMYKSET

K: Kerro halutessasi jokin esimerkkitapaus, joka on jäänyt mieleesi erävalvontaa suorittaessa.

V:

K: Vapaa sana. Vinkkejä, huomioita, tai ajatuksia aiheesta tutkimuksen tueksi.

V: